

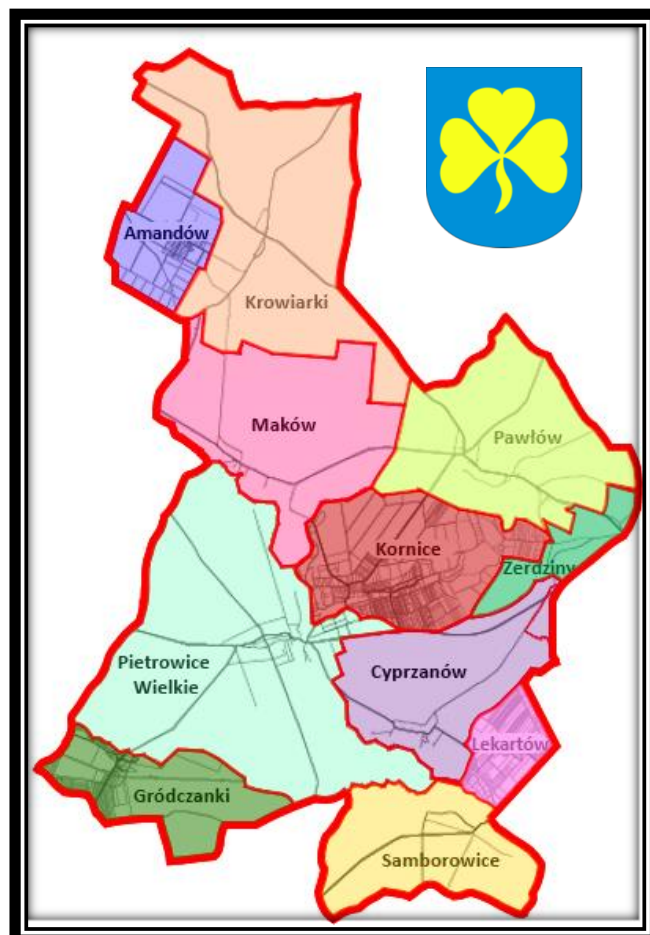

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023

Zespół redakcyjny

Urząd Gminy w Pietrowicach Wielkich

ul. Szkolna 5

47 - 480 Pietrowice Wielkie

B-EXPERT Sp. z o.o.

ul. Bardzka 60

50-517 Wrocław

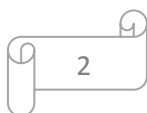
b·e>xpert

KRS: 0000593622

NIP: 8992780174

REGON: 363313255

Projekt współfinansowany w ramach programu „Śląskie programy rewitalizacji – wsparcie dla gmin”

Spis treści

1	Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.	5
1.1	Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym i regionalnym	5
1.2	Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie z lokalnymi dokumentami strategicznymi.....	6
2	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. ..	10
2.1	Metodologia.....	10
2.2	Ogólna charakterystyka Gminy Pietrowice Wielkie.	14
2.3	Sfera społeczna.	15
2.3.1	Ogólna charakterystyka sfery społecznej.	15
2.3.1.1	Demografia.....	15
2.3.1.2	Bezrobocie.....	18
2.3.1.3	Pomoc społeczna.....	19
2.3.1.4	Edukacja.	21
2.3.1.5	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby w gminie Pietrowice Wielkie.	22
2.3.2	Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej.	23
2.3.2.1	Analiza wskaźnikowa.....	23
2.3.2.2	Podsumowanie.....	37
2.4	Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	39
2.4.1	Ogólna charakterystyka sfery przestrzenno-funkcjonalnej.	39
2.4.1.1	Kultura.....	39
2.4.1.2	Komunikacja.....	42
2.4.1.3	Służba Zdrowia.	43
2.4.2	Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.	43
2.5	Sfera gospodarcza.	45
2.5.1	Ogólna charakterystyka sfery gospodarczej.	45
2.5.2	Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej.	47
2.6	Sfera techniczna	48
2.6.1	Ogólna charakterystyka sfery technicznej.....	48
2.6.1.1	Stan zabudowań w Gminie Pietrowice Wielkie.....	48
2.6.1.2	Zabytki w gminie Pietrowice Wielkie	50
2.6.1.3	Infrastruktura drogowa.	53
2.6.1.4	Kanalizacja.....	54
2.6.1.5	Zaopatrzenie w energię elektryczną.	55
2.6.2	Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze technicznej.	55
2.7	Sfera środowiskowa	58
2.7.1	Ogólna charakterystyka sfery środowiskowej.....	58
2.7.1.1	Geologia i ukształtowanie terenu.	58
2.7.1.2	Zasoby wodne	58
2.7.1.3	Przyroda i krajobraz.	59
2.7.1.4	Zanieczyszczenie powietrza	59
2.7.2	Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej.	61
2.8	Podsumowanie diagnozy	63
3	Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.	65
4	Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.	67
5	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.	70

6	<i>Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.....</i>	70
7	<i>Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....</i>	74
8	<i>Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</i>	81
9	<i>Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....</i>	82
10	<i>Indykatywne ramy finansowe.</i>	85
11	<i>Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....</i>	87
12	<i>System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji.</i>	89
13	<i>System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....</i>	92

1 Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

1.1 Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi o zasięgu krajowym i regionalnym

Strategia Rozwoju Kraju 2020– aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 skupia się na wizji: Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. LPR dla gminy Pietrowice Wielkie wpisuje się w wymienioną strategię w szczególności w zakresie rozwijania spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, a także na płaszczyźnie dostępności usług publicznych, szerokiej skali szans rozwoju jednostki, a także mądrej i efektywnej integracji społecznej. Niniejszy program rewitalizacji w szczególności zachowuje zgodność z Strategią Rozwoju Kraju 2020 w zakresie następujących obszarów i celów:

- Obszar Strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka.
 - Cel II.4 Rozwój Kapitału Ludzkiego:
 - II.4.1 Zwiększanie aktywności zawodowej,
 - II.4.2 Poprawa jakości kapitału ludzkiego,
 - II.4.3 Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej.
- Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.
 - Cel III.1 Integracja społeczna.
 - III.1.1 Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
 - Cel III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
 - Cel III.3.3 Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienie potencjału obszarów wiejskich
 - Cel III.3.4 Zwiększenie spójności terytorialnej

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023 wpisuje się w cele rozwojowe strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, a w szczególności:

- ❖ Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się o innowacyjność i kreatywność:

- Cel operacyjny A.4 Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały
 - Kierunki działań: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne; Rozwój mechanizmów wspierających wzrost zatrudnienia i inicjatyw lokalnych w tym zakresie
- ❖ Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług społecznych o wysokim standardzie.
- Cel operacyjny B.1 Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa
 - Kierunki działań: Tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia, w tym rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- Cel operacyjny B.2 Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców.
 - Kierunki działań: Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz kształtującej postawy przedsiębiorcze i kreatywne; Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kultury, sportu i rekreacji oferujących możliwości rozwoju mieszkańców oraz atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.
- Cel operacyjny B.3 Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.
 - Kierunki działań: Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych; Rewitalizacja społeczna o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych; Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla wszystkich, w szczególności dla osób o obniżonej mobilności; Rozwój publicznych i rynkowych usług wspierających funkcjonowanie osób starszych.

1.2 Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie z lokalnymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2015-2025.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2015-2025, w której sformułowana została następująca misja: „Gmina Pietrowice Wielkie – zintegrowana społeczność, aktywna w rozwiązywaniu problemów społecznych”.

Zgodność wymienionych dokumentów w szczególności zachodzi na poziomie następujących celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1: Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dzieci i młodzieży,
- Cel strategiczny 2: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, ubóstwa, uzależnień i bezdomności.
- Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
- Cel strategiczny 4: Rozwijanie systemu wsparcia osób starszych.

Zapisane w LPR dla Gminy Pietrowice Wielkie projekty infrastrukturalne i społeczne w sposób szczególny wpisują się w misję Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2015-2025, które przyczynią się do wzmocnienia zintegrowania społeczności lokalnej, a także w aktywnym rozwiązywaniu problemów społecznych. Realizacja poszczególnych działań w szczególności pozwoli na:

- Wsparcia osób starszych w szczególności w zakresie integracji, a także pobudzania aktywności wraz z poprawą dostępności usług społecznych dla tej grupy, stworzenie infrastruktury sprzyjającej zdrowemu stylowi życia.
- Poprawę jakości edukacji dla dzieci i młodzieży – w szczególności w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych.
- Poprawę dostępności wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjnej (zachęcanie mieszkańców do aktywności fizycznej, miejsca do zabawy dla dzieci).
- Aktywną integrację społeczną służącą niwelowaniu problemów związanych z wykluczeniem społecznym, a także niskim poziomem aktywności społeczno-gospodarczej.

W ramach programu rewitalizacji zostały zaplanowane projekty infrastrukturalne, które mają stworzyć wysokiej jakości przestrzenie publiczne (Centrum Usług Społecznościowych, adaptacja terenów nad rzeką Psiną), które będą wykorzystywane do działań tzw. „miękkich”. Projekty zgodne z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2015-2025 to między innymi działania nastawione na aktywną integrację i aktywizację mieszkańców:

- Aktywna Integracja w Gminie Pietrowice Wielkie – projekt przewiduje działania na rzecz integracji osób, rodzin grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Aktywizacja i integracja osób starszych – w ramach działania osoby starsze będą mogły spędzać czas na zajęciach zgodnych z zainteresowaniami.
- Najlepsza szkoła-podniesienie jakości edukacji w gminie Pietrowice Wielkie, projekt będzie zakładał realizację zajęć dodatkowych dla uczniów mających problemy w nauce i uczniów zdolnych, którzy mają utrudniony dostęp do szerszej oferty edukacyjnej.

- Akademia seniora- edukacja osób starszych – przedsięwzięcie przewiduje zajęcia edukacyjne dla seniorów w zakresie rozwijania zainteresowań oraz umiejętności informatycznych.

Dzięki realizacji powyższych projektów zostaną zniwelowane problemy społeczne występujące na obszarze rewitalizacji, co w efekcie wpłynie pozytywnie na rozwój społeczny całej gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie jest zgodny ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie*, w którym zapisano następujące cele:

1. Osiągnięcie wszechstronnego rozwoju, zapewniającego wzrost poziomu życia mieszkańców oraz zaspokojenie potrzeb następujących pokoleń.
2. Zapewnienie równowagi między rozwojem gospodarczym, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Obydwa dokumenty obejmują poprawę jakości życia mieszkańców z uwzględnieniem poszanowania środowiska przyrodniczego i kulturalnego. Działania rewitalizacyjne zaplanowane w ramach niniejszego dokumentu skupiają się na odnowie obszarów zdegradowanych i są zgodne z głównymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego. Dzięki realizacji projektów zaplanowanych w LPR powstanie bulwar z promenadą z traktem pieszo-rowerowym nad rzeką Psiną, który będzie miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkańców. Budynek dawnego dworca kolejowego zostanie zagospodarowany na Centrum Usług Społecznościowych, gdzie będą realizowane usługi aktywizacji społeczno-zawodowej, usługi edukacyjne, opiekuńcze i doradcze warunkujące prawidłowe funkcjonowanie społeczności gminnej. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na utworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej przez co wzrośnie poziom zadowolenia mieszkańców i co wpłynie pozytywnie na ich poziom życia. Ponadto przy realizacji poszczególnych działań zostanie zachowana równowaga pomiędzy rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturalnego. W ramach projektów edukacyjnych zaplanowano również działanie związane z edukacją ekologiczną, które ma kształtować świadomość w zakresie dbałości o środowisko i jego wpływu na nasze życie.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pietrowice Wielkie.

Program Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Pietrowice Wielkie zawiera długoterminową strategię zmierzającą do poprawy jakości powietrza na terenie gminy, a w szczególności do:

- zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,

- redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie poziomu efektywności energetycznej.

Celem strategicznym PGN jest „poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji dwutlenku węgla oraz podniesienie efektywności energetycznej w gminie i wkład w osiągnięcie celów określonych w pakiecie energetyczno-klimatycznym do roku 2020”.

W programie rewitalizacji zostały ujęte w pozostałych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych działania zgodne z wyznaczonymi kierunkami i celami Programu Gospodarki Niskoemisyjnej, głównie poprzez działania termomodernizacyjne, ograniczania niskiej emisji poprzez wymianę pieców węglowych na bardziej ekologiczne. A także działania „miękkie” ukierunkowane na zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.

2 Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.

2.1 Metodologia.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023, będący dokumentem strategicznym, został opracowany zgodnie z zapisami „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, które definiują stan kryzysowy jako stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) Gospodarczej, w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.
- 2) Środowiskowej, w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.
- 3) Przestrzenno-funkcjonalnej, w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych.
- 4) Technicznej, w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Opracowanie lokalnego programu rewitalizacji przeprowadzono w następujących etapach:

- I. Wyznaczenie jednostek pomocniczych (JP), które zostaną poddane diagnozie. Warunkiem koniecznym była możliwość uzyskania i wyodrębnienia wystarczającej ilości danych statystycznych dla każdej z jednostek.
- II. Zebranie danych statystycznych jak również wyników badania ankietowego i przeprowadzenie analizy wskaźnikowej w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Analiza dotyczyła przede wszystkim sfery społecznej, jednak zgodnie z przyjętymi założeniami zebrano i przeanalizowano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Analiza wskaźnikowa została dodatkowo uzupełniona o metodologię opisową.

- III. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji o powierzchni nie przekraczającej 20% powierzchni gminy i liczbie ludności mniejszej niż 30% mieszkańców gminy oraz przeprowadzenie pogłębionej diagnozy.
- IV. Zaplanowanie działań rewitalizacyjnych pozwalających na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego wraz z opracowaniem systemu wdrażania i monitoringu.

Diagnozę stanu kryzysowego w gminie Pietrowice Wielkie przeprowadzono w oparciu o analizę poszczególnych jednostek pomocniczych gminy. Gmina Pietrowice Wielkie podzielona jest na 11 sołectw: Pietrowice Wielkie, Samborowice, Amandów, Cyprzanów, Gródczanki, Kornice, Lekartów, Maków, Żerdziny, Krowiarki i Pawłów. Granice jednostek pomocniczych przedstawia Rysunek 1.

Rysunek 1. Podział gminy Pietrowice Wielkie na jednostki pomocnicze.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Poszczególne sołectwa są zróżnicowane pod względem powierzchni i liczby mieszkańców, dlatego zebrane dane statystyczne przeliczono odpowiednio na liczbę mieszkańców, liczbę gospodarstw domowych lub jednostkę powierzchni. W poniższej tabeli przedstawiono podstawowe dane dla poszczególnych sołectw.

Rysunek 2. Podstawowe dane dla jednostek pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia zabudowana [ha]	Liczba mieszkańców [os.]	Liczba gospodarstw domowych [szt.]
Pietrowice Wielkie	1479,58	357,74	2093	563
Samborowice	519,24	76,91	679	160
Amandów	287,40	81,86	108	26
Cyprzanów	563,77	66,74	477	114
Gródczanki	387,46	37,69	191	51
Kornice	590,65	44,91	312	84
Lekartów	164,69	25,82	196	44
Maków	787,84	71,76	614	155
Żerdziny	184,46	39,27	418	93
Krowiarki	1077,65	89,04	900	235
Pawłów	747,55	51,86	673	146
Ogółem	6790,29	943,58	6661	1671

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Na etapie analizy wskaźnikowej sfery społecznej wykorzystano wskaźniki syntetyczne wyznaczone zgodnie z metodą Perkala. Ogólna postać wskaźnika syntetycznego jest następująca:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników (cech)

t_{ij} – wartość wskaźnika dla jednostki pomocniczej

Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk społecznych. Wskaźnik syntetyczny jest sumą wszystkich cząstkowych wskaźników znormalizowanych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych, które wyliczane są na podstawie wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

W procesie obliczania wskaźnika syntetycznego istotne jest czy dana składowa jest stymulantą czy destymulantą. W przypadku, gdy wysoka wartość danego wskaźnika oznacza korzystne zjawisko, np. średnie wyniki z egzaminu, wartość wskaźnik znormalizowanego została pomnożona przez (-1).

Na etapie doboru odpowiednich wskaźników kierowano się następującymi zasadami:

- poprawność metodologiczna- wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.
- poprawność przestrzenna- wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż gmina, w tym przypadku jednostki pomocniczej.

Tabela 1. Lista wskaźników zastosowanych w diagnozie obszaru zdegradowanego.

Nr	Nazwa wskaźnika	Jednostka
I	Wskaźnik obciążenia demograficznego.	%
II	Bezrobocie	os.
III	Osoby długotrwale bezrobotne	%
IV	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.	%
V	Ilość mieszkań komunalnych na 100 osób.	szt./os.
VI	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.	%
VII	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby.	%
VIII	Ilość działających NGO na 100 osób.	szt./os.
IX	Wyniki Sprawdzianu Szóstoklasisty.	%
X	Liczba przestępstw na 100 osób.	szt./os.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

W pozostałych sferach, czyli gospodarczej, technicznej przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, diagnozę problemów oparto zarówno na metodach ilościowych jak i jakościowych. Ze względu na występowanie w tych sferach zjawisk trudnych do parametryzacji np. jakość zagospodarowania przestrzeni, konieczne jest wykorzystanie także techniki opisowej w celu zidentyfikowania sytuacji kryzysowej. Tam, gdzie to możliwe zastosowano badania ilościowe oparte na danych statystycznych i porównano wyniki na poziomie jednostek pomocniczych. Następnie uzupełniono analizy statystyczne o metodologię opisową. W identyfikacji stanu kryzysowego wykorzystane zostały także wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Na potrzeby diagnozy sfery gospodarczej, technicznej przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowe dokonano oceny zjawisk kryzysowych poszczególnych jednostek pomocniczych w oparciu o szereg wskaźników zebranych w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wskaźniki dla sfery gospodarczej, technicznej przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowe.

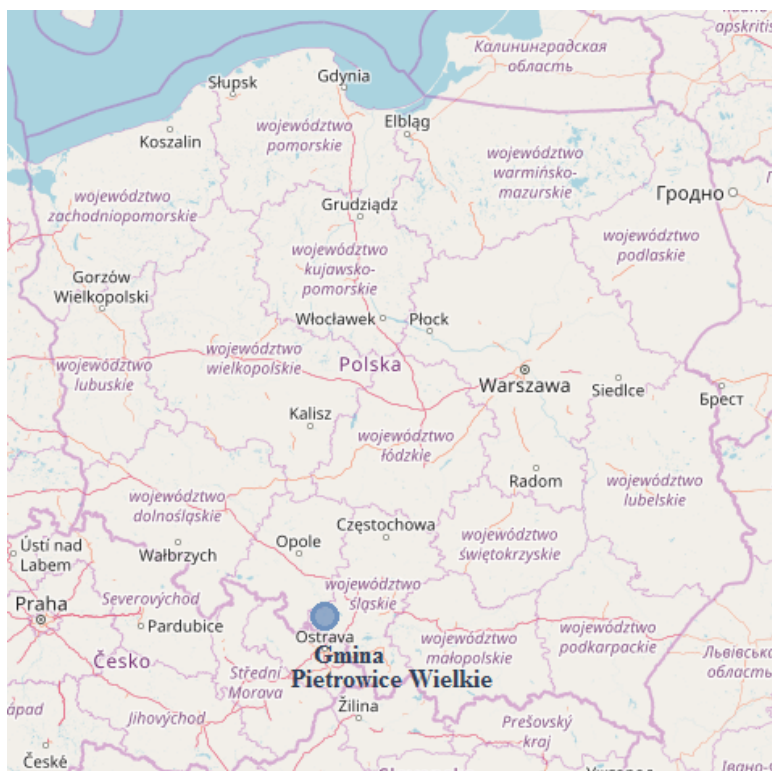
Sfera	Wskaźnik
Gospodarcza	Liczba przedsiębiorstw na 100 osób
	Średnia wielkość gospodarstw rolnych
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność placów zabaw
	Dostępność woluminów w bibliotekach
Techniczna	Liczba zabytków
	Liczba zdarzeń drogowych
	Dostępność przydomowych oczyszczalni
Środowiskowa	Jakość powietrza
	Poziom hałasu

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

2.2 Ogólna charakterystyka Gminy Pietrowice Wielkie.

Gmina Pietrowice Wielkie położona jest na południowym krańcu Polski, w zachodniej części województwa śląskiego w powiecie raciborskim. Lokalizację gminy na tle Polski prezentuje poniższa mapa.

Rysunek 3. Gmina Pietrowice Wielkie na tle Polski.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie www.openstreetmap.org

Od strony zachodniej gmina Pietrowice Wielkie graniczy z gminami Kietrz oraz Baborów z województwa opolskiego i starostwem Sudice z Republiki Czeskiej, od strony południowej z gminą Krzanowice, od strony wschodniej z miastem Racibórz a od północy z gminą Rudnik.

Rysunek 4. Lokalizacja gminy Pietrowice Wielkie na tle powiatu raciborskiego.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie <https://commons.wikimedia.org>

Gmina Pietrowice Wielkie znajduje się na końcu Bramy Morawskiej, pomiędzy Sudetami a Karpatami, część gminy znajduje się w obrębie Płaskowyżu Głubczyckiego. Teren gminy przecinają doliny dwóch rzek – Troi oraz Psiny. Powierzchnia gminy wynosi 6 790 ha z czego ok. 5 200 ha to grunty orne. W skład gminy wchodzi 11 sołectw: Pietrowice Wielkie, Amandów, Cyprzanów, Gródczanki, Kornica, Krowiarki, Lekartów, Maków, Pawłów, Samborowice, Żerdziny.

2.3 Sfera społeczna.

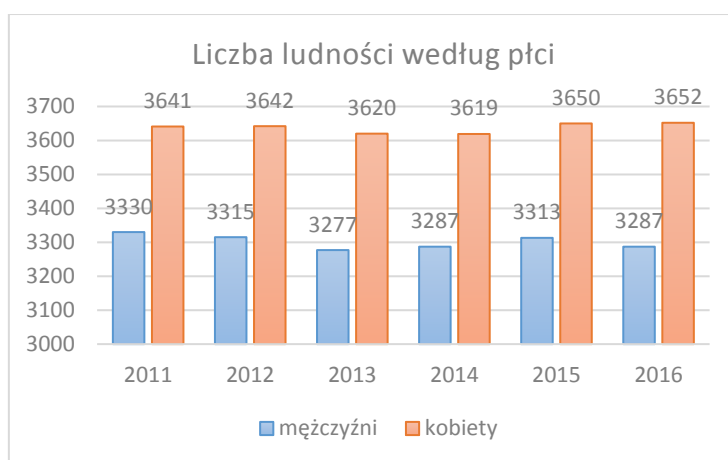
2.3.1 Ogólna charakterystyka sfery społecznej.

2.3.1.1 Demografia.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gminę Pietrowice Wielkie na koniec 2016 roku zamieszkiwało 6939 osób, z czego 47,37% (3287 os.) stanowili mężczyźni, a 52,63% (3652 os.) kobiety. Od roku 2011 do 2013 można było zaobserwować spadek liczby ludności o 74 osoby, a następnie liczba ludności rosła do roku 2015 po czym ponownie rozpoczęła się tendencja spadkowa. Ogółem w latach 2011-2016 liczba ludności zmniejszyła się o 32 osoby (średnio 6,4 rocznie). Gęstość zaludnienia od kilku

lat waha się pomiędzy 102 a 103 os./km², a średni wiek mieszkańców to 41,4 lat, co stanowi wartość nieco niższą niż średni wiek w powiecie raciborskim i województwie śląskim (42,2 lata).

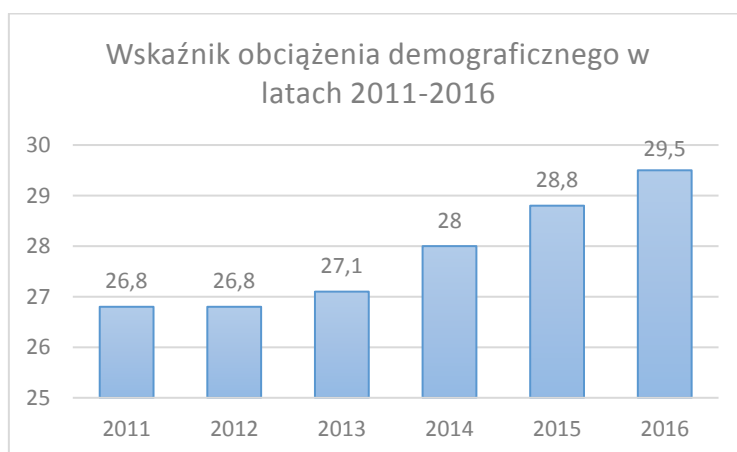
Rysunek 5. Liczba ludności Gminy Pietrowice Wielkie w latach 2011-2016 według płci.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

W gminie widoczny jest wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2011 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 26,8 osób w wieku poprodukcyjnym, w 2016 wartość ta wzrosła do 29,5 osób. Udział ludności w wieku produkcyjnym wahał się pomiędzy 64,8% (2016) a 66% (2013), udział ludności w wieku przedprodukcyjnym głównie spadał (16,8% w 2011, 16,1% w 2016), a udział ludności w wieku poprodukcyjnym ciągle wzrasta, co prezentuje poniższa tabela. Rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego i udział osób w wieku poprodukcyjnym wskazują na starzenie się społeczeństwa gminy Pietrowice Wielkie.

Tabela 3 Wskaźnik obciążenia demograficznego.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

W 2016 mieszkańcy gminy Pietrowice Wielkie zawarli 30 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców, urodziło się 54 dzieci, w tym 22 chłopców i 32 dziewczynki. Przyrost naturalny jedynie w roku 2014 był dodatni (4, co odpowiada 0,58 na 1000 mieszkańców), najniższy był w 2013 (-15, czyli -2,17 na 1000 mieszkańców). Obecnie obserwuje się trend spadkowy,

w 2016 przyrost naturalny na 1000 ludności wyniósł -1,87, co stanowi wartość niższą w odniesieniu do powiatu raciborskiego (-1,25), a także województwa śląskiego (-1,36).

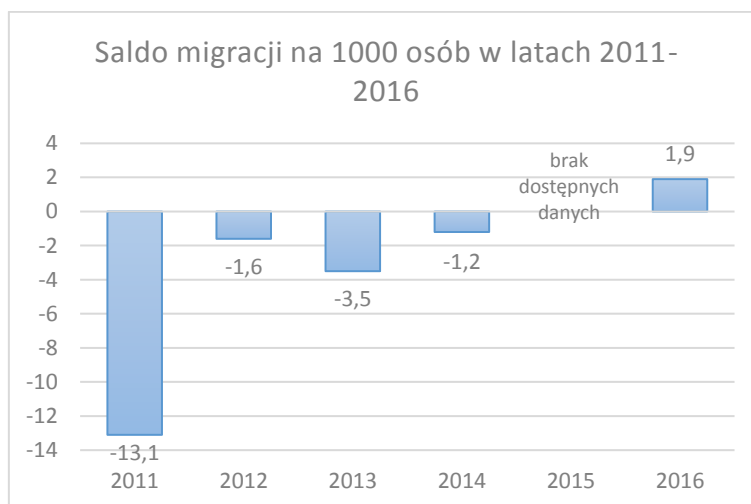
Tabela 4 Porównanie przyrostu naturalnego dla gminy, powiatu i województwa.

Przyrost naturalny na 1000 osób	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Województwo śląskie	-0,63	-0,97	-1,37	-1,11	-1,92	-1,36
Powiat raciborski	-0,42	-0,79	-1,74	-1,14	-1,93	-1,25
Gmina Pietrowice Wielkie	-1,15	-0,72	-2,17	0,58	-0,87	-1,87

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

Saldo migracji w latach 2011-2014 było ujemne, w roku 2016 po raz pierwszy wyniosło 13, co daje wartość 1,9 na 1000 osób. Zarejestrowano wtedy 71 zameldowań (50,7% mężczyzn, 49,3% kobiet), w tym 49 zameldowań z miast, 20 zameldowań ze wsi i 2 zameldowania z zagranicy. Wszystkich wymeldowań było 58 (50% mężczyzn jak i kobiet), w tym 41 osób wyjechało do miast, 15 na wieś, a 2 za granicę.

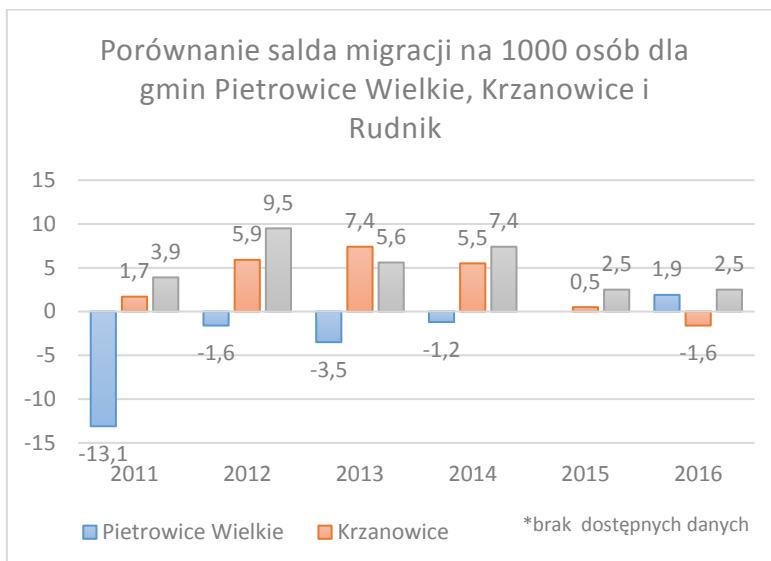
Tabela 5 Saldo migracji w latach 2011-2016.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

W poprzednich latach saldo migracji w gminie Pietrowice Wielkie na tle sąsiednich gmin z powiatu kształtowało się zdecydowanie gorzej – w gminach Rudnik oraz Krzanowice od roku 2011 wartość salda była dodatnia, dopiero w roku 2016 w gminie Krzanowice saldo osiągnęło wynik poniżej zera (-1,6 na 1000 osób), w gminie Rudnik było wyższe i wynosiło 2,5 na 1000 osób, zaś w Pietrowicach Wielkich było to 1,9 na 1000 osób.

Rysunek 6. Porównanie salda migracji na 1000 osób dla gmin Pietrowice Wielkie, Krzanowice i Rudnik.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

2.3.1.2 Bezrobocie.

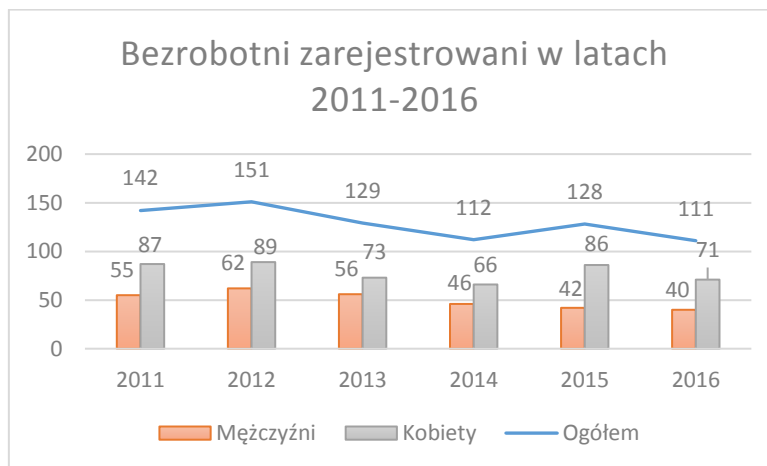
W gminie Pietrowice Wielkie w latach 2011-2016 liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne wahała się pomiędzy 111 osobami (rok 2016) a 151 osobami (rok 2012). Ogółem obserwuje się trend spadkowy, większość osób bezrobotnych to kobiety. W roku 2016 bezrobocie rejestrowane wynosiło 4,7%, zarejestrowanych było 111 osób, z czego 36,04% stanowili mężczyźni, a 63,96% kobiety. Tendencja do wyższego bezrobocia wśród kobiet utrzymuje się od lat i jest to widoczne również w całym powiecie raciborskim (61,86% bezrobotnych w 2016 stanowiły kobiety) oraz sąsiadujących gminach - Krzanowice (61,36%) oraz Rudnik (59,66%). Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spada i w 2016 roku wyniósł 2,5%.

Tabela 6 Bezrobotni zarejestrowani w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2011-2016

Bezrobotni zarejestrowani	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	142	151	129	112	128	111
Mężczyźni	55	62	56	46	42	40
Kobiety	87	89	73	66	86	71

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

Rysunek 7 Bezrobotni zarejestrowani w latach 2011-2016

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

Tabela 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2016

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	3,1%	3,3%	2,8%	2,5%	2,8%	2,5%
Mężczyźni	2,4%	2,7%	2,4%	2%	1,8%	1,7%
Kobiety	3,9%	4%	3,2%	3%	3,9%	3,2%

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

Liczba osób pracujących rośnie – w roku 2016 liczba ta była ponad 3 razy większa niż w roku 2011, co jest dobrym wynikiem zważywszy na mniejszą liczbę ludności oraz zwiększanie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Liczba pracujących na 1000 ludności w 2016 roku wynosiła 494, co stanowi wartość wyższą niż w województwie śląskim (265) oraz powiecie raciborskim (221). Przeciętne wynagrodzenie brutto w gminie Pietrowice Wielkie w 2016 wynosiło 3 864,61 zł.

Tabela 8 Liczba pracujących w latach 2011-2016

Pracujący	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	1 007	1 597	1 847	2 053	2 663	3 431
Mężczyźni	506	905	1 078	1 242	1 692	2 304
Kobiety	501	692	769	811	971	1 127

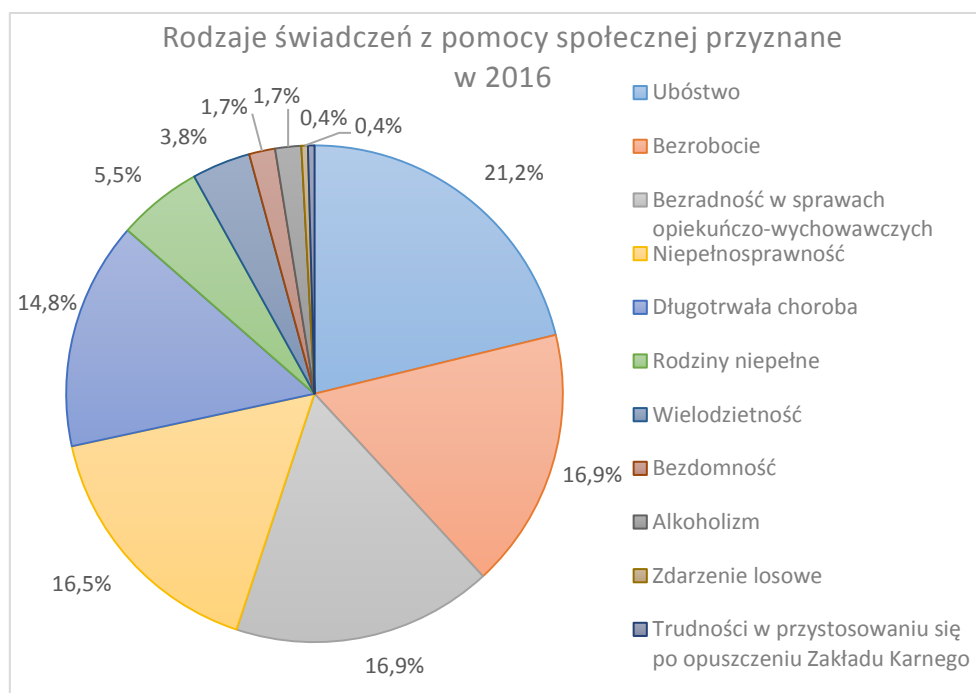
Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

2.3.1.3 Pomoc społeczna

W gminie Pietrowice Wielkie od 1990 roku działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Urzędzie Gminy w Pietrowicach Wielkich. Podstawowy cel Ośrodka to „wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka”. Funkcjonowanie oraz organizację Ośrodka

reguluje Regulamin, zadania, określone przez Statut, realizowane są na mocy ustawy o pomocy społecznej, a także innych ustaw z zakresu polityki społecznej. Należą do nich przede wszystkim: przyznawanie oraz wypłacanie świadczeń i pomocy materialnej z zakresu pomocy społecznej, praca socjalna, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Funkcjonowanie oraz zadania Ośrodka określa również Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2015-2025.

Rysunek 8 Rodzaje świadczeń Pomocy Społecznej przyznane w 2016

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

W 2016 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał świadczenia 85 gospodarstwom domowym, których członkowie zamieszkują przede wszystkim Pietrowice Wielkie oraz Krowiarki. Najwięcej świadczeń – 21,2% wszystkich przyznanych w gminie – przyznano z powodu ubóstwa oraz z powodu bezrobocia (a także bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych) – 16,9%, nieco mniej – 16,5% z powodu niepełnosprawności, zaś z powodu długotrwałej choroby 14,8%. Najmniej świadczeń przyznano z tytułu trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu Zakładu Karnego oraz zdarzeń losowych.

Gmina posiada również 99 mieszkań socjalnych. Lokalizacje w podziale na sołectwa tego rodzaju mieszkań pokazuje poniższa tabela. Największa liczba lokali socjalnych występuje na terenie sołectwa Krowiarki i Pietrowice Wielkie. Lokale socjalne są pewnym rodzajem pomocy społecznej i przyznawane są na podstawie kryteriów wyznaczonych przez Urząd Gminy.

Tabela 9 Rozmieszczenie mieszkań komunalnych.

Sołectwo	Ilość mieszkań komunalnych
Gródczanki	3
Maków	7
Pawłów	4
Samborowice	3
Krowiarki	54
Pietrowice Wielkie	28

Źródło: dane Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

2.3.1.4 Edukacja.

Na terenie gminy Pietrowice Wielkie w 2016 roku do szkół uczęszczało 579 uczniów, zaś w przedszkolach było 206 dzieci. Na jeden oddział zarówno w gimnazjach, jak i przedszkolach przypadały 23 dzieci, w szkołach podstawowych – tylko 13. W gminie Pietrowice Wielkie znajdują się 5 placówek edukacyjnych:

- Szkoła podstawowa w Pietrowicach Wielkich,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krowiarkach, w skład Zespołu wchodzi,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowie, w skład Zespołu wchodzi,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Samborowicach, w skład Zespołu wchodzi,
- Szkołą Filialna w Cyprzanowie.

W gminie znajdują się także 2 przedszkola niebędące częścią zespołów szkolno-przedszkolnych w Pietrowicach Wielkich oraz Cyprzanowie.

Tabela 10. Szkoły w gminie Pietrowice Wielkie w 2016 roku.

Szkoły w gminie Pietrowice Wielkie w 2016 roku	Oddziały	Uczniowie
Szkoły Podstawowe	28	369
Szkoła Podstawowa w Pietrowicach Wielkich	10	171
Szkoła filialna w Cyprzanowie	2	21
Szkoła Podstawowa w Krowiarkach	6	69
Szkoła Podstawowa w Pawłowie	5	62
Szkoła Podstawowa w Samborowicach	5	46
Razem	37	579

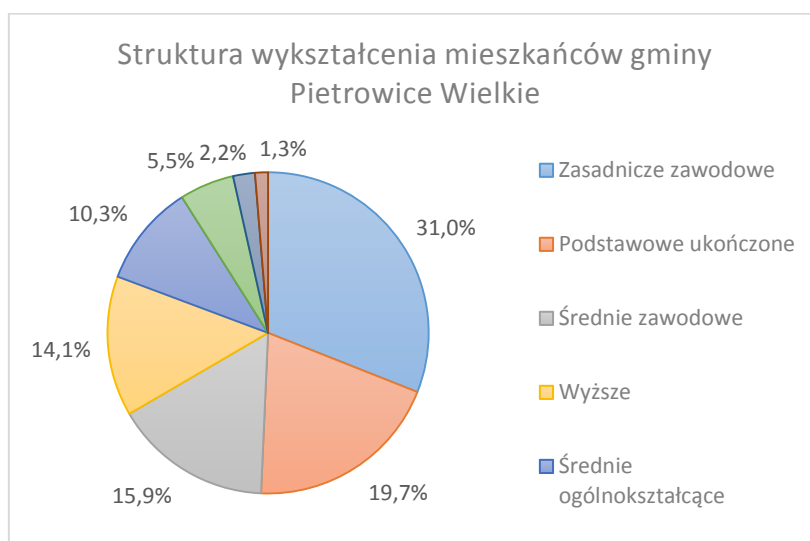
Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS

W 2016 do sprawdzianu szóstoklasisty przystąpiło 76 uczniów z całej gminy. Średni wynik całego arkusza to 57,22 % i był niższy od średniego wyniku uzyskanego w powiecie raciborskim (61,34 %) oraz województwie (61 %). Najgorzej wypadła Szkoła Podstawowa w Pietrowicach Wielkich – średni

wynik wyniósł tam 51,8 %. Wyniki uzyskane z egzaminu gimnazjalnego w gminie były niższe niż te uzyskane w powiecie i województwie w części humanistycznej (poza egzaminem z historii i WOS) i w części matematyczno-przyrodniczej. Średni wynik uzyskany z matematyki przez ucznia z gminy Pietrowice Wielkie wynosił 45,5, zaś ucznia z powiatu – 47,9. Dużo lepiej wypadła część językowa, zarówno z języka angielskiego, jak i niemieckiego, gdzie średni wynik na poziomie podstawowym i rozszerzonym w gminie był wyższy niż w powiecie i województwie.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku najwięcej mieszkańców – 31,0 % ogólnej liczby ludności – posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe. Prawie co piąta osoba zakończyła edukację na poziomie szkoły podstawowej, 15,9 % ma wykształcenie średnie zawodowe, a 14,1 %- wykształcenie wyższe. Najmniejszy odsetek (1,3 %) stanowiły osoby, które nie uzyskały wykształcenia podstawowego.

Rysunek 9 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

2.3.1.5 Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby w gminie Pietrowice Wielkie.

Na terenie gminy Pietrowice Wielkie działa 27 jednostek organizacji pozarządowych. Najwięcej takich placówek znajduje się w sołectwie Pietrowice Wielkie. Szczegółowe zestawienie zamieszczone poniżej. Na omawianym obszarze prowadzą działalność również organizacje o charakterze ogólnogminnym lub powiatowym:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” (stowarzyszenie 5 gmin powiatu raciborskiego), siedziba w Pietrowicach Wielkich – Centrum Społeczno-Kulturalne,
- Zrzeszenie Miłośników Drobnego Inwentarza, siedziba w Pietrowicach Wielkich – Centrum Społeczno-Kulturalne,
- Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni PODKOWA – siedziba w Żerdzinach.

Tabela 11 Organizacje pozarządowe w podziale na sołectwa.

L.p.	Sołectwo	Liczba organizacji pozarządowych	Wyszczególnienie
1	Amandów	0	-
2	Cyprzanów	4	Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowy Klub Sportowy, Drużyna Palanta, Seniorfitki
3	Gródczanki	1	Ochotnicza Straż Pożarna
4	Kornice	2	Ochotnicza Straż Pożarna, Związek Śląskich Kobiet Wiejskich
5	Krowiarki	2	Ochotnicza Straż Pożarna, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców
6	Lekartów	1	Ochotnicza Straż Pożarna
7	Maków	2	Ochotnicza Straż Pożarna, Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых
8	Pawłów	4	Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowy Klub Sportowy, chór CANTATE, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców
9	Pietrowice Wielkie	6	Ochotnicza Straż Pożarna, Ludowy Klub Sportowy, Uczniowski Klub Sportowy, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых
10	Samborowice	4	Ochotnicza Straż Pożarna, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców, Związek Śląskich Kobiet Wiejskich koło Samborowice, chór
11	Żerdziny	1	Ochotnicza Straż Pożarna

Źródło: dane Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Liczba funkcjonujących na terenie danej gminy NGO jest w pewnym stopniu miarą aktywności mieszkańców. Im chętniej lokalna społeczność angażuje się w działalność stowarzyszeń i klubów tym większa jest zwykle jakość kapitału społecznego oraz świadomość uczestnictwa w życiu publicznym. Bierność mieszkańców jest przejawem problemów w sferze społecznej jak również braku identyfikacji z miejscem zamieszkania.

2.3.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej.

2.3.2.1 Analiza wskaźnikowa.

W celu wyznaczenia koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej przeanalizowano sytuację w zakresie takich zagadnień jak struktura wiekowa, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, przestępczość, poziom edukacji i aktywność mieszkańców. Złożoność czynników wpływających na sferę społeczną determinuje konieczność zbadania szeregu danych statystycznych odnoszących się do ww. zagadnień. W celu porównania sytuacji w poszczególnych jednostkach pomocniczych wykorzystano wskaźniki przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wskaźniki dla sfery społecznej.

Nr	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Źródło danych
I	Wskaźnik obciążenia demograficznego.	%	Urząd Gminy w Pietrowicach Wielkich
II	Bezrobocie	os.	Powiatowy Urząd Pracy
III	Osoby długotrwale bezrobotne	%	Powiatowy Urząd Pracy

IV	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.	%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
V	Ilość mieszkań komunalnych na 100 osób.	szt./os.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
VI	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.	%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
VII	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby.	%	Urząd Gminy w Pietrowicach Wielkich
VIII	Ilość działających NGO na 100 osób.	szt./os.	Urząd Gminy w Pietrowicach Wielkich
IX	Wyniki egzaminu szóstoklasisty.	%	Urząd Gminy w Pietrowicach Wielkich
X	Liczba przestępstw na 100 osób.	szt./os.	Powiatowa Komenda Policji w Raciborzu

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

Dla każdej z 11 jednostek pomocniczych przeprowadzono analizę w zakresie ww. wskaźników. Poniżej przedstawiono wyniki dotyczące każdego ze wskaźników.

I. Wskaźnik obciążenia demograficznego

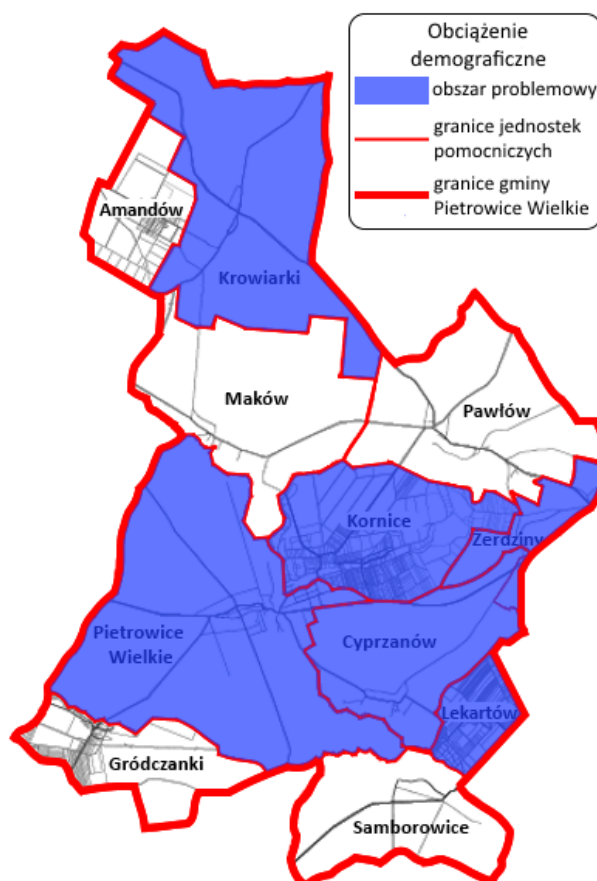
Wskaźnik obciążenia demograficznego, zdefiniowany jako liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, pozwala na zobrazowanie struktury demograficznej populacji. Wartości wskaźnika obciążenia demograficznego dla poszczególnych jednostek pomocniczych wahają się od 45,95 % dla Amandowa do 47,37 % dla Lekartowa.

Tabela 13. Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	670	1423	47,08	0,28
Samborowice	217	462	46,97	-0,02
Amandów	34	74	45,95	-2,77
Cyprzanów	153	324	47,22	0,66
Gródczanki	61	130	46,92	-0,15
Kornice	100	212	47,17	0,52
Lekartów	63	133	47,37	1,05
Maków	196	418	46,89	-0,24
Żerdziny	134	284	47,18	0,55
Krowiarki	288	612	47,06	0,22
Pawłów	215	458	46,94	-0,09

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Rysunek 10. Obszar problemowy pod względem obciążenia demograficznego.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Wartości znormalizowane wskaźnika wskazują, iż 6 jednostek pomocniczych charakteryzuje się niekorzystną wartością obciążenia demograficznego. Powyższa mapa prezentuje lokalizację obszarów problemowych w odniesieniu do struktury demograficznej.

II. Bezrobocie

Bezrobocie wskazuje odsetek osób bezrobotnych w stosunku do wszystkich osób w wieku produkcyjnym. Wysokie bezrobocie negatywnie wpływa na sferę społeczną. Niskie dochody lub ich brak może prowadzić do ubóstwa, a co za tym idzie rozwoju patologii społecznych.

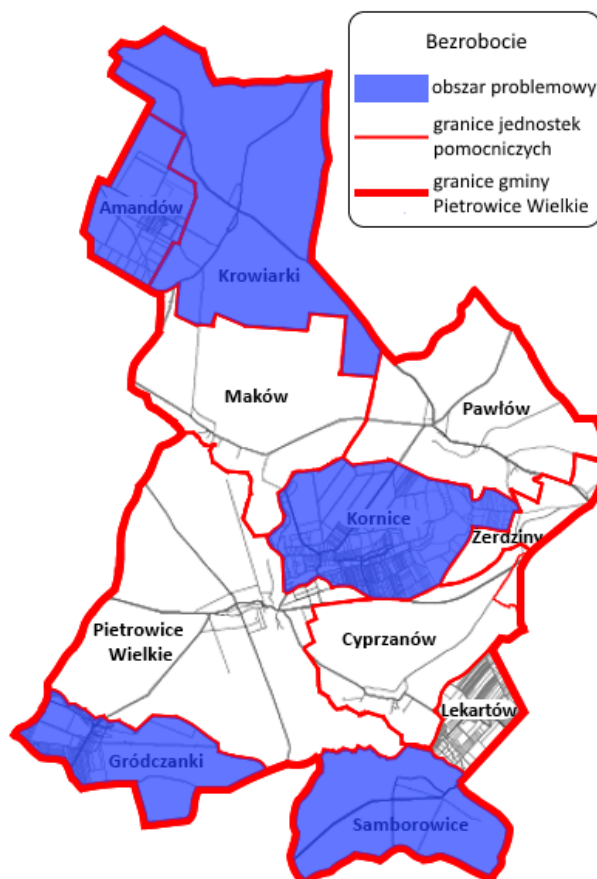
Tabela 14. Wartość bezrobocia w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych	Bezrobocie	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	1423	32	2,25	-0,24
Samborowice	462	13	2,81	0,17
Amandów	74	3	4,05	1,08
Cyprzanów	324	3	0,93	-1,21
Gródczanki	130	6	4,62	1,49

Kornice	212	8	3,77	0,87
Lekartów	133	1	0,75	-1,33
Maków	418	10	2,39	-0,14
Żerdziny	284	5	1,76	-0,60
Krowiarki	612	24	3,92	0,98
Pawłów	458	5	1,09	-1,09

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Rysunek 11. Obszar problemowy pod względem poziomu bezrobocia.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Największe bezrobocie obserwowane jest w sołectwie Grodczanki (4,62%) oraz Amandów (4,05%). Na tle innych sołectw dobrze wypadają Cyprzanów (0,93%) i Lekartów (0,75%). Wskaźnik znormalizowany wskazuje, że 5 jednostek pomocniczych cechują się niekorzystnym bezrobociem. Na powyższej mapie zaznaczono obszary problemowe na tle innych sołectw.

III. Osoby długotrwale bezrobotne

Za osobą długotrwale bezrobotną uznaję się osobę, która w okresie ostatnich dwóch lat pozostawała zarejestrowana jako bezrobotna przez minimum 12 miesięcy. Taka forma bezrobocia jest

szczególnie niekorzystna, ponieważ długo niewykorzystywane i nierozwijane kwalifikacje czy umiejętności z czasem zostają zapomniane, a bezrobotnym brakuje bodźca do zmiany swojej sytuacji.

Tabela 15. Wartość długotrwałego bezrobocia w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwanie bezrobotne	Bezrobocie długotrwałe	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	1423	14	0,98	-0,20
Samborowice	462	5	1,08	-0,09
Amandów	74	1	1,35	0,19
Cyprzanów	324	0	0,00	-1,24
Gródczanki	130	4	3,08	2,01
Kornice	212	4	1,89	0,76
Lekartów	133	0	0,00	-1,24
Maków	418	3	0,72	-0,48
Żerdziny	284	3	1,06	-0,12
Krowiarki	612	14	2,29	1,18
Pawłów	458	2	0,44	-0,78

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Rysunek 12. Obszar problemowy pod względem liczby osób długotrwanie bezrobotnych.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Długotrwałe bezrobocie jest obserwowane szczególnie w Gródczankach, gdzie 3,08% osób w wieku produkcyjnym od dawna nie pracuje. Wyższym wskaźnikiem cechują się także Krowiarki – 2,29%. Najlepsza sytuacja jest w Lekartowie i Cyprzanowie, gdzie brak jest osób długotrwałe bezrobotnych. Wartości wskaźnika znormalizowanego wskazują na 4 obszary szczególnie wyróżniające się problemem w zakresie długotrwałego bezrobocia. Sołectwa te zostały zaznaczone na powyższej mapie.

IV. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.

Ubóstwem jest stan, w którym członków gospodarstwa domowego nie stać na zakup podstawowych środków do życia. W celu przeciwdziałania takim sytuacjom Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej przyznają i wypłacają świadczenia, które mają pomóc w poprawie sytuacji materialnej ubogich gospodarstw.

Tabela 16. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu ubóstwa w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń z tytułu ubóstwa	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu ubóstwa	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	563	13	2,31	-0,44
Samborowice	160	4	2,50	-0,38
Amandów	26	3	11,54	2,31
Cyprzanów	114	2	1,75	-0,61
Gródczanki	51	4	7,84	1,21
Kornice	84	1	1,19	-0,77
Lekartów	44	1	2,27	-0,45
Maków	155	2	1,29	-0,74
Żerdziny	93	3	3,23	-0,17
Krowiarki	235	15	6,38	0,77
Pawłów	146	2	1,37	-0,72

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Największy odsetek gospodarstw pobierających świadczenia z tytułu ubóstwa w stosunku do wszystkich gospodarstw występuje w Amandowie i ma wartość 11,54%. Duża wartość wskaźnika występuje również w Gródczankach (7,84%) oraz w Krowiarkach (6,38%). Najmniejszy problem z ubóstwem mają mieszkańcy Kornic – tylko 1,19% gospodarstw pobiera świadczenia. 3 sołectwa według wskaźnika znormalizowanego charakteryzują się alarmującą wartością i zostały one przedstawione na poniższej mapie.

Rysunek 13. Obszar problemowy pod względem poziomu ubóstwa.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

V. Ilość mieszkań komunalnych na 100 osób

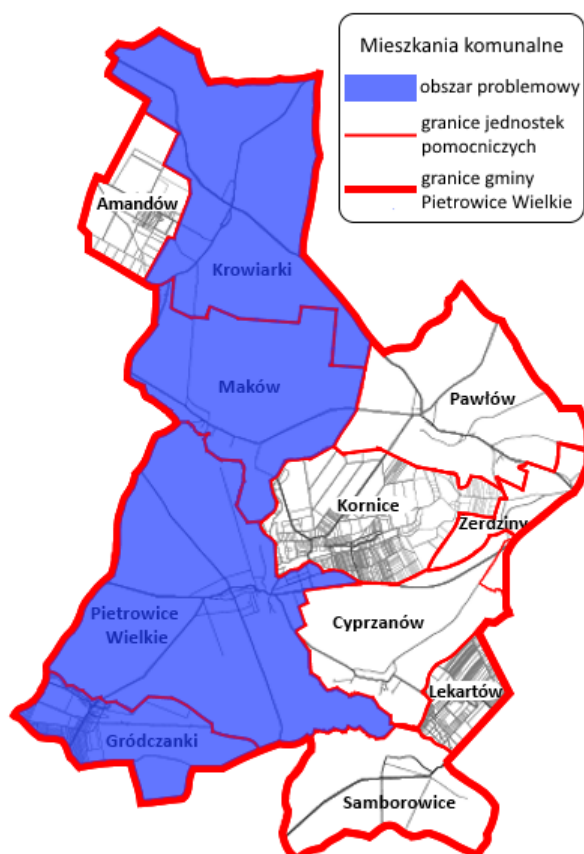
Mieszkania komunalne są własnością gminną, przyznawaną osobom, które są w niekorzystnej sytuacji materialnej i nie są w stanie opłacić czynszu za mieszkanie z sektora prywatnego.

Tabela 17. Liczba mieszkań komunalnych na 100 osób.

Jednostka pomocnicza	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkań komunalnych	Liczba mieszkań komunalnych na 100 osób	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	2093	28	1,34	0,19
Samborowice	679	3	0,44	-0,32
Amandów	108	0	0,00	-0,57
Cyprzanów	477	0	0,00	-0,57
Gródczanki	191	3	1,57	0,32
Kornice	312	0	0,00	-0,57
Lekartów	196	0	0,00	-0,57
Maków	614	7	1,14	0,08
Żerdziny	418	0	0,00	-0,57
Krowiarki	900	54	6,00	2,84
Pawłów	673	4	0,59	-0,24

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Rysunek 14. Obszar problemowy pod względem liczby mieszkań komunalnych.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Największa liczba mieszkań komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców występuje w Krowiarkach i wynosi 6. W sołectwach Żerdziny, Lekartów, Kornice, Cyprzanów i Amandów brak jest mieszkań komunalnych. W gminie są 4 jednostki pomocnicze cechujące się niekorzystną sytuacją w kwestii mieszkań komunalnych.

VI. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.

Niepełnosprawność jest rozumiana jako ograniczenie lub niemożność uczestniczenia w pełnym życiu społecznym, w tym do wykonywania pracy zawodowej, spowodowane stanem fizycznym, psychicznym lub umysłowym.

Tabela 18. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

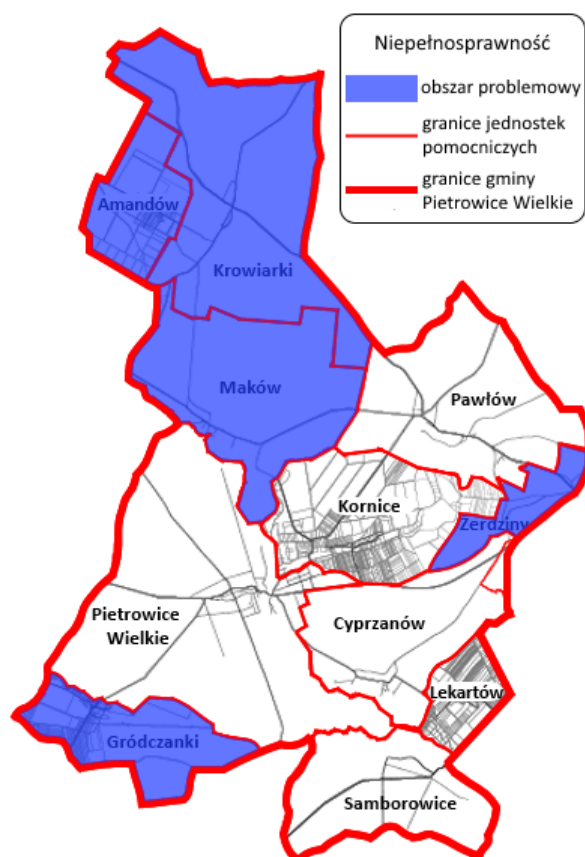
Jednostka pomocnicza	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń z tytułu niepełnosprawności	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu niepełnosprawności	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	563	12	2,13	-0,42
Samborowice	160	2	1,25	-1,18

Amandów	26	1	3,85	1,07
Cyprzanów	114	2	1,75	-0,74
Gródczanki	51	2	3,92	1,13
Kornice	84	2	2,38	-0,20
Lekartów	44	1	2,27	-0,30
Maków	155	5	3,23	0,53
Żerdziny	93	4	4,30	1,46
Krowiarki	235	7	2,98	0,32
Pawłów	146	1	0,68	-1,67

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

W gminie największy odsetek gospodarstw pobierających świadczenia z tytułu niepełnosprawności znajduje się w Żerdzinach (4,30% wszystkich gospodarstw), a najmniejszy – Pawłowie (0,68%). Wskaźnik znormalizowany wskazuje, że jest 5 sołectw charakteryzujących się wysoką liczbą świadczeń z tytułu niepełnosprawności na tle innych jednostek. Problemowe obszary zostały zaprezentowane na poniższej mapie.

Rysunek 15. Obszar problemowy pod względem liczby osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

VII. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby.

Za długotrwałe choroby uznaje się schorzenia przewlekłe, nieuleczalne lub wrodzone, trwające miesiącami lub latami, wymagające stałego leczenia. Osoby przewlekłe chore zazwyczaj nie mogą podjąć pracy, ponoszą duże koszty leczenia, a co za tym idzie – są szczególnie narażone na wykluczenie z życia społecznego i ubóstwo.

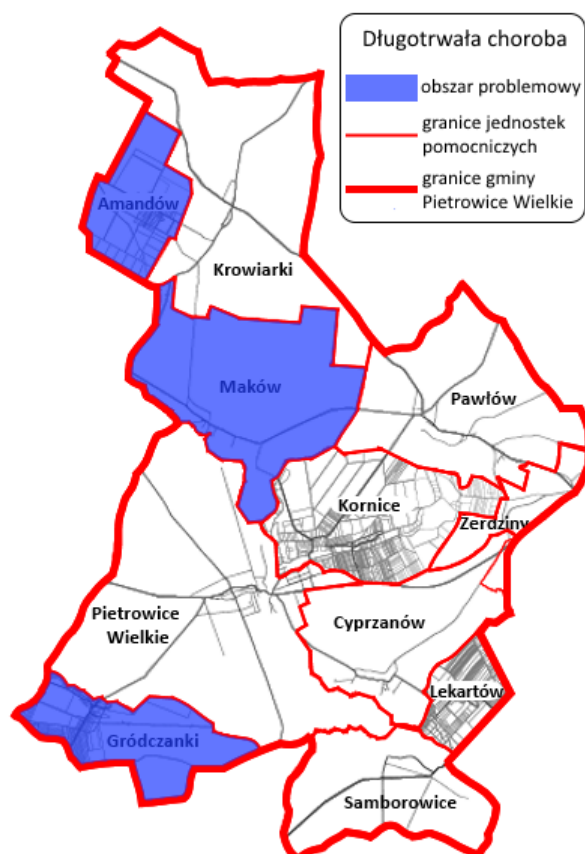
Tabela 19. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu długotrwałej choroby w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Liczba gospodarstw domowych	Liczba świadczeń z tytułu długotrwałej choroby	Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu długotrwałej choroby	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	563	13	2,31	-0,16
Samborowice	160	1	0,63	-1,02
Amandów	26	2	7,69	2,62
Cyprzanów	114	2	1,75	-0,44
Gródczanki	51	2	3,92	0,68
Kornice	84	2	2,38	-0,12
Lekartów	44	1	2,27	-0,17
Maków	155	5	3,23	0,32
Żerdziny	93	2	2,15	-0,24
Krowiarki	235	4	1,70	-0,47
Pawłów	146	1	0,68	-0,99

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Według danych z GOPS największy odsetek gospodarstw przyjmujących świadczenia z powodu długotrwałych chorób dotyczy sołectwa Amandów (7,69%), zła sytuacja występuje także w Gródczankach (3,92%) i Makowie (3,23%). Najmniejszy odsetek obserwuje się w Samborowicach (0,63%) oraz Pawłowie (0,68%). Analiza wskaźnika znormalizowanego pozwala stwierdzić, że 3 sołectwa cechuje szczególnie niekorzystna sytuacja w odniesieniu do problemu długotrwałych chorób, co zostało zaprezentowane na poniższej mapie.

Rysunek 16. Obszar problemowy pod względem osób długotrwale chorych.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

VIII. Ilość działających NGO na 100 osób

Organizacje pozarządowe (ang. non governmental organisation, NGO) to wszystkie podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, nienastawione na osiągnięcie zysku, niebędące organami lub jednostkami administracji publicznej. Ich działalność skupia się na różnych aspektach życia społecznego, m.in. na ochronie zdrowia, rozwoju lokalnym czy usługach socjalnych, dlatego bardzo ważne jest prawidłowe funkcjonowanie takich organizacji.

Tabela 20. Liczba działających NGO w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

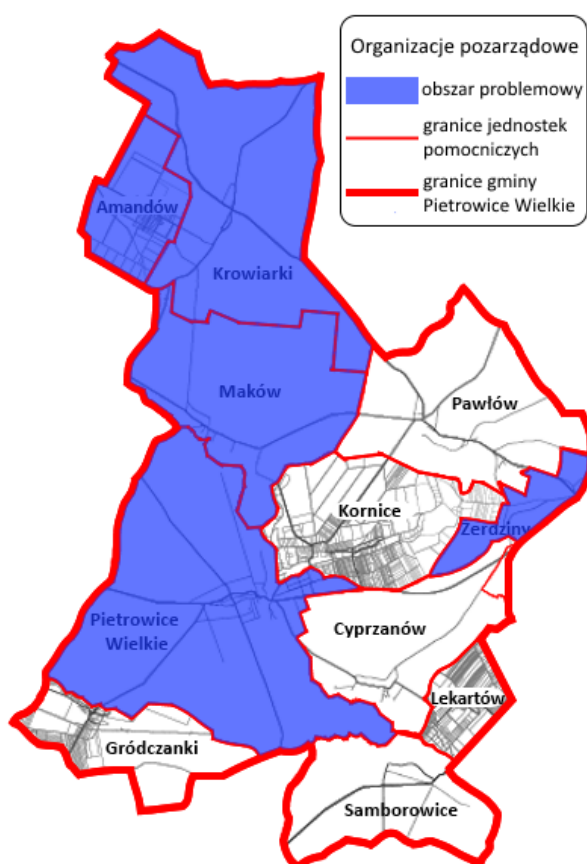
Jednostka pomocnicza	Liczba mieszkańców	Liczba NGO	Liczba NGO na 100 osób	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	2093	6	0,29	0,61
Samborowice	679	4	0,59	-0,65
Amandów	108	0	0,00	1,81
Cyprzanów	477	4	0,84	-1,69
Gródczanki	191	1	0,52	-0,37
Kornice	312	2	0,64	-0,86
Lekartów	196	1	0,51	-0,32

Maków	614	2	0,33	0,45
Żerdziny	418	1	0,24	0,81
Krowiarki	900	2	0,22	0,88
Pawłów	673	4	0,59	-0,67

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

W gminie działa prawie 30 organizacji pozarządowych, jednak w sołectwie Amandów nie funkcjonuje żadna organizacja, zaś największa liczba NGO przypadających na 100 mieszkańców jest w Cyprzanowie (0,84 %). Wskaźnik znormalizowany wskazuje 5 jednostek pomocniczych w gminie, które cechują się niekorzystną sytuacją w tym zakresie.

Rysunek 17. Obszar problemowy pod względem liczby NGO.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

IX. Wyniki Sprawdzianu Szóstoklasisty

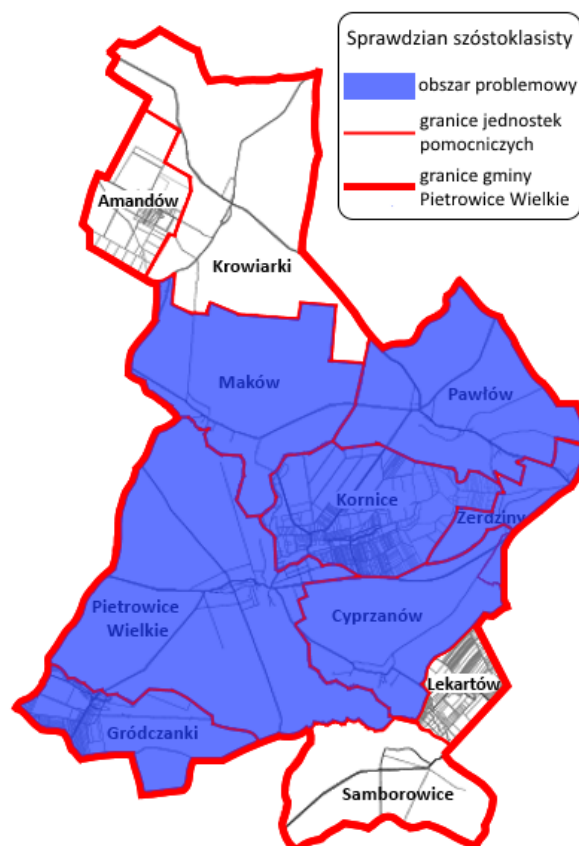
Do roku 2016 na zakończenie edukacji podstawowej uczniowie pisali sprawdzian szóstoklasisty, który pozwalał ocenić wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie 6 lat nauki, a co za tym idzie poziom edukacji oferowany w szkołach.

Tabela 21. Wyniki sprawdzianu Szóstoklasisty w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Wyniki Sprawdzianu Szóstoklasisty	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	51,80	1,00
Samborowice	72,00	-1,44
Amandów	67,70	-0,92
Cyprzanów	51,80	1,00
Gródczanki	51,80	1,00
Kornice	51,80	1,00
Lekartów	72,00	-1,44
Maków	58,20	0,23
Żerdziny	58,20	0,23
Krowiarki	67,70	-0,92
Pawłów	58,20	0,23

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Rysunek 18. Obszar problemowy pod względem wyników Sprawdzianu Szóstoklasisty.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Najlepszym średnim wynikiem sprawdzianu mogło pochwalić się sołectwo Samborowice oraz Lekartów – 72 %, najstąbiej wypadły dzieci zamieszkujące Pietrowice Wielkie, Cyprzanów, Gródczanki oraz

Kornice – średni wynik to 51,8 %. Wskaźnik znormalizowany wskazuje aż 7 jednostek pomocniczych, których poziom edukacji nie jest zadowalający. Sołectwa problemowe zostały zaznaczone na powyższej mapie.

X. Liczba przestępstw na 100 osób

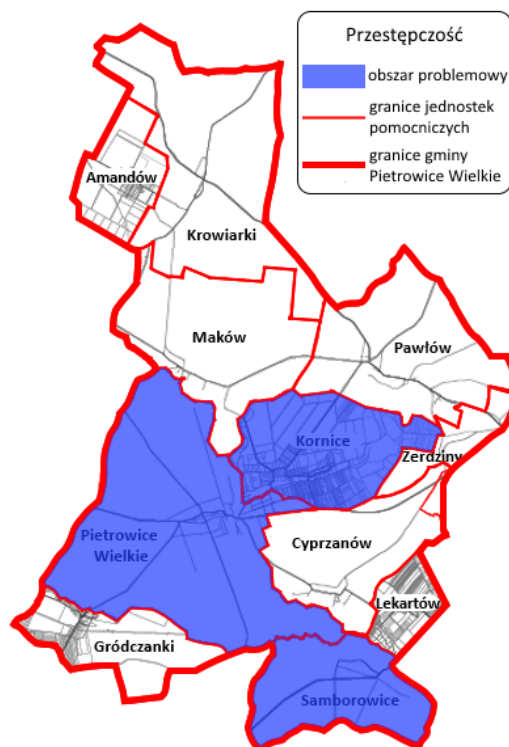
Liczba przestępstw jest wskaźnikiem opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze.

Tabela 22. Wskaźnik przestępczości w poszczególnych jednostkach pomocniczych.

Jednostka pomocnicza	Liczba mieszkańców	Liczba przestępstw	Przestępstwa na 100 osób	Wskaźnik znormalizowany
Pietrowice Wielkie	2093	22	1,05	0,15
Samborowice	679	11	1,62	0,68
Amandów	108	0	0,00	-0,82
Cyprzanów	477	3	0,63	-0,24
Gródczanki	191	1	0,52	-0,33
Kornice	312	12	3,85	2,73
Lekartów	196	1	0,51	-0,35
Maków	614	3	0,49	-0,37
Żerdziny	418	0	0,00	-0,82
Krowiarki	900	3	0,33	-0,51
Pawłów	673	5	0,74	-0,13

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Rysunek 19. Obszar problemowy pod względem poziomu przestępczości.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Na podstawie danych z Komendy Powiatowa Policji w Raciborzu przeanalizowano liczbę przestępstw odnotowanych w roku 2016 w poszczególnych jednostkach pomocniczych. Największa liczba popełnionych przestępstw na 100 osób odnotowana została w Kornicach (3,85), najmniejsza w Żerdzinach, gdzie nie odnotowano żadnego przestępstwa. Według wartości wskaźnika znormalizowanego istnieją 3 sołectwa cechujące się wysoką ilością popełnianych przestępstw.

2.3.2.2 Podsumowanie.

Przeprowadzona diagnoza sfery społecznej wykazała, iż spośród wszystkich jednostek pomocniczych poddanych analizie, w sześciu mamy do czynienia z koncentracją negatywnych zjawisk. Najwyższą wartość wskaźnika syntetycznego osiągają Gródczanki, dla których wynosi on 6,99. Z pośród wartości 10 prezentowanych wskaźników 7 ma wartości dodatnie, czyli niekorzystne. Szczególny problem stanowi długotrwałe bezrobocie mieszkańców. Analogiczna sytuacja dotyczy wartość wskaźnika syntetycznego dla sołectwa Krowiarki, który wynosi 5,29 i również obserwujemy 7 wskaźników znormalizowanych o wartości większej od zera, z których najwyższy dotyczy ilość mieszkań komunalnych na 100 osób. Kolejna problematyczna jednostka pomocnicza – Amandów – uzyskała niezadowolający wynik w 6 aspektach sfery społecznej, a wskaźnik syntetyczny wyniósł 4,00. Największy problem stanowi liczba gospodarstw domowych pobierających świadczenia z tytułu długotrwałej choroby. Czwartym obszarem jest sołectwo Kornice, dla którego 5 wskaźników wskazało na trudną sytuację w sferze społecznej, zaś wskaźnik syntetyczny wyniósł 3,35. Szczególnie istotna w tej jednostce jest liczba przestępstw. Następnym sołectwem ze zidentyfikowaną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej są Pietrowice Wielkie, dla których wskaźnik syntetyczny ma wartość 0,79 i wskazuje na 5 aspektów życia społecznego, które nie są zadowolające. Najbardziej problematycznym jest poziom edukacji wynikający z danych dotyczących Sprawdzianu Szóstoklasisty. Ostatnia jednostka pomocnicza charakteryzująca się koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej są Żerdziny. Wskaźnik syntetyczny, wyniósł 0,54. Spośród wszystkich wskaźników znormalizowanych 4 osiągnęły wartości dodatnie. Najwyższy wskaźnik znormalizowany wskazuje na szczególny problem w liczbie gospodarstw domowych przyjmujących świadczenia z tytułu niepełnosprawności.

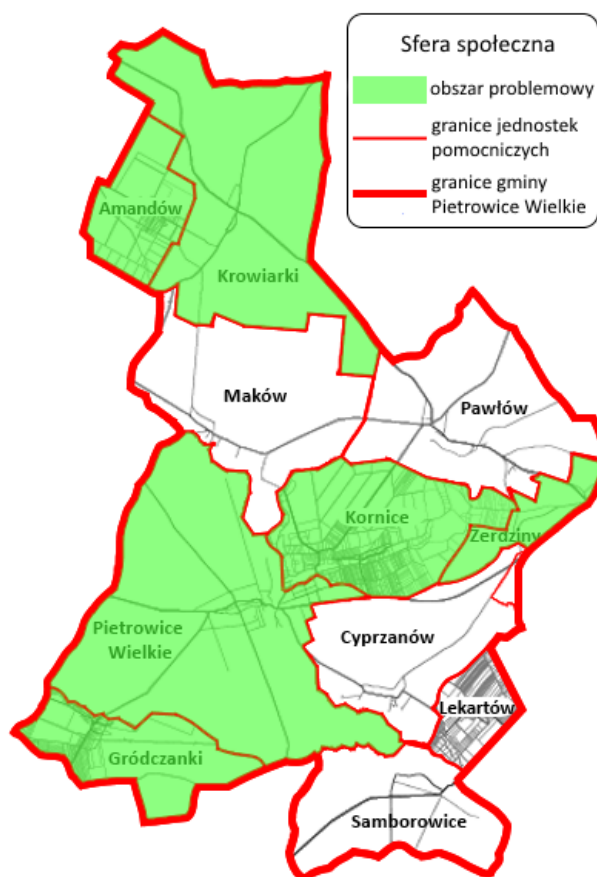
Tabela 23. Wartość wskaźnika syntetycznego dla poszczególnych jednostek porównawczych.

Jednostka pomocnicza	Wskaźniki znormalizowane dla sfery społecznej										Wskaźnik syntetyczny
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Pietrowice Wielkie	0,28	-0,24	-0,20	-0,44	0,19	-0,42	-0,16	0,61	1,00	0,15	0,79
Samborowice	-0,02	0,17	-0,09	-0,38	-0,32	-1,18	-1,02	-0,65	-1,44	0,68	-4,26
Amandów	-2,77	1,08	0,19	2,31	-0,57	1,07	2,62	1,81	-0,92	-0,82	4,00
Cyprzanów	0,66	-1,21	-1,24	-0,61	-0,57	-0,74	-0,44	-1,69	1,00	-0,24	-5,08
Gródczanki	-0,15	1,49	2,01	1,21	0,32	1,13	0,68	-0,37	1,00	-0,33	6,99
Kornice	0,52	0,87	0,76	-0,77	-0,57	-0,20	-0,12	-0,86	1,00	2,73	3,35
Lekartów	1,05	-1,33	-1,24	-0,45	-0,57	-0,30	-0,17	-0,32	-1,44	-0,35	-5,12
Maków	-0,24	-0,14	-0,48	-0,74	0,08	0,53	0,32	0,45	0,23	-0,37	-0,36
Żerdziny	0,55	-0,60	-0,12	-0,17	-0,57	1,46	-0,24	0,81	0,23	-0,82	0,54
Krowiarki	0,22	0,98	1,18	0,77	2,84	0,32	-0,47	0,88	-0,92	-0,51	5,29
Pawłów	-0,09	-1,09	-0,78	-0,72	-0,24	-1,67	-0,99	-0,67	0,23	-0,13	-6,15

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

- I Wskaźnik obciążenia demograficznego.
- II Osoby długotrwale bezrobotne.
- III Bezrobocie.
- IV Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.
- V Ilość mieszkań komunalnych na 100 osób.
- VI Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.
- VII Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby.
- VIII Ilość działających NGO na 100 osób.
- IX Wyniki egzaminu szóstoklasisty.
- X Liczba przestępstw na 100 osób.

Rysunek 20. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.

2.4.1 Ogólna charakterystyka sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

2.4.1.1 Kultura.

W ramach Gminnej Biblioteki Publicznej działa 5 placówek. Na koniec roku 2016 Gminna Biblioteka Publiczna miała 960 czytelników. Rozmieszczenie placówek jest wystarczające, aby każdy z mieszkańców miał wygodny dostęp do usług bibliotecznych. Działalność bibliotek na terenie gminy skupia się przede wszystkim na wypożyczaniu książek i czasopism na zewnątrz i na miejscu, udzielaniu odpowiedzi na zapytania czytelnicze, prowadzeniu lekcji bibliotecznych dla szkół podstawowych i gimnazjów oraz zajęciach z grupami przedszkolnymi. Ponadto organizowane są cykliczne akcje kulturalne i edukacyjne np. „Pasowanie na czytelnika”, montaż słowno-muzyczny, konkursy plastyczne, akcja „Cała Polska czyta dzieciom”, „Noc Andersena”, „Urodziny Pluszowego Misia”, czy różnego rodzaju konkursy. Część wydarzeń jest przygotowywane w współpracy z biblioteką powiatową w Raciborzu.

Placówki biblioteczne działające na terenie gminy Pietrowice Wielkie to:

- 1) **Gminna Bibliotek Publiczna w Pietrowicach Wielkich** - Biblioteka została założona w 1948 roku, a jej księgozbiór liczy 16780 woluminów.

Biblioteka oferuje:

- książki dla dzieci i dorosłych,
- literaturę popularno-naukową,
- książki w języku niemieckim,
- możliwość skorzystania z komputera,
- dostęp do Internetu
- możliwość wykonania ksero, skanu dokumentów, fax.
- zajęcia plastyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- kursy komputerowe

- 2) **Filia Biblioteczna w Krowiarkach**- założona w 1949 r. posiada 11471 woluminów.

Biblioteka oferuje:

- książki dla dzieci i dorosłych,
- literaturę popularno-naukową,
- możliwość skorzystania z komputera,
- dostęp do Internetu
- możliwość wykonania wydruku, ksero, skanu dokumentów,
- zajęcia świetlicowe dla dzieci, młodzieży,

- 3) **Filia Biblioteczna w Makowie**- założenie w 1980 r., posiada 9379 woluminów

Biblioteka oferuje:

- książki dla dzieci i dorosłych,
- literaturę popularno-naukową,
- książki w języku niemieckim,
- możliwość skorzystania z komputera,
- dostęp do Internetu
- możliwość wykonania ksero, skanu dokumentów,
- zajęcia świetlicowe dla dzieci, młodzieży

- 4) **Filia Biblioteczna w Pawłowie** – założona w 1968 r., posiada 9379 woluminów

Biblioteka oferuje:

- książki dla dzieci i dorosłych,
- literaturę popularno-naukową,
- możliwość skorzystania z komputera,

- dostęp do Internetu
- możliwość wykonania wydruku, ksero, skanu dokumentów,
- zajęcia świetlicowe dla dzieci, młodzieży.

5) Filia Biblioteczna w Samborowicach – założona w 1963 r., posiada 8936 woluminów,

Biblioteka oferuje:

- książki dla dzieci i dorosłych,
- literaturę popularno-naukową,
- możliwość skorzystania z komputera,
- dostęp do Internetu
- możliwość wykonania wydruku, ksero, skanu dokumentów,
- zajęcia świetlicowe dla dzieci, młodzieży,

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców zapisanych do Gminnej Biblioteki Publicznej w ujęciu podziału na sołectwa, największa liczba czytelników mieszka w Pietrowicach Wielkich. Stosunkowo dużą liczbę czytelników posiadają takie sołectwa jak: Maków, Pawłów, Kornice.

Tabela 24. Liczba mieszkańców Gminy zapisanych do Gminnej Biblioteki Publicznej w podziale na sołectwa.

Lp.	Sołectwo	Liczba czytelników	Liczba woluminów
1	Amandów	9	-
2	Cyprzanów	36	-
3	Gródczanki	19	-
4	Kornice	24	-
5	Krowiarki	115	11471
6	Lekartów	28	-
7	Maków	145	9379
8	Pawłów	126	9379
9	Pietrowice Wielkie	333	16780
10	Samborowice	87	8936
11	Żerdziny	38	-

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Biblioteka gminna jest główną instytucją kultury działająca na terenie gminy. Liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych w gminie jest bardzo ograniczona i obecnie brak jest wystarczającego zaplecza dla szerszej działalności kulturalnej. Ciekawym wydarzeniem kulturalnym, które odbywa się cyklicznie w gminie Pietrowice Wielkie jest Wielkanocna Procesja Konna. Historia rozpoczęcia tradycji związanej z procesją nie są znane i są trudne do określenia, ponieważ nie istnieją źródła, które podawałyby informację na ten temat. Tradycja ta jest głęboko zakorzeniona w obchodzeniu świąt Wielkanocnych.

W gminie Pietrowice Wielkie funkcjonuje 9 świetlic wiejskich w miejscowościach Amandów, Cyprzanów, Gródczanki, Kornice, Krowiarki, Lekartów, Samborowice, Żerdziny. Świetlice wiejskie pełnią funkcję centrów kultury lokalnej, organizują czas wolny i integrują społeczność. Służą nie tylko dzieciom, ale także dorosłym. Prowadzenie świetlic wiejskich wpisuje się w zadania gminy związane z zaspokajaniem, zbiorowych potrzeb wspólnoty zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95).

Istotnym aspektem sfery przestrzenno-funkcjonalnym jest dostępność infrastruktury dedykowanej dzieciom. Pośrednie wpływa to także na funkcjonalność miejsca zamieszkania w ocenie rodziców. W gminie Pietrowice Wielkie znajduje się 17 placów zabaw. Ich liczba jest zróżnicowana w poszczególnych sołectwach., co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Liczba placów zabaw w poszczególnych sołectwach.

Sołectwo	Liczba placów zabaw
Amandów	1
Cyprzanów	3
Gródczanki	1
Kornice	1
Krowiarki	2
Lekartów	1
Maków	1
Pawłów	1
Pietrowice Wielkie	4
Samborowice	2
Żerdziny	1

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

2.4.1.2 Komunikacja.

Gmina Pietrowice Wielkie nie posiada dworca autobusowego, ale na terenie gminy rozmieszczone są 22 przystanki autobusowe. Region ten ma dobrze rozwinięty układ komunikacji zbiorowej z dobrze dostępnymi dojazdami do przystanków, które pokrywają się z obszarami zabudowanymi gminy. Rozmieszczenie przystanków oparte jest o działalność przewozów autobusowych: PKS Racibórz, PKS Głubczyce.

Na omawianym obszarze aktualnie znajduje się 18 km¹ oznakowanych ścieżek rowerowych. W przyszłości zakłada się ich modernizację i rozbudowę. W szczególności po to aby rozwinąć bazę rekreacyjną.

¹ „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pietrowice Wielkie”.

2.4.1.3 Służba Zdrowia.

Na terenie gminy Pietrowice Wielkie prowadzi działalność wyłącznie jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” sp. z o. o. W ramach tej jednostki służby zdrowia prowadzone jest leczenie w placówce głównej w Pietrowicach Wielkich przy ul. Janowskiej 15, a także w filii w Krowiarkach. W ośrodku w Pietrowicach świadczone są następujące usługi:

- Podstawowej opieki zdrowotnej,
- Specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- Stomatologii,
- Pielęgniarskiej opieki długoterminowej,
- Rehabilitacji.

W zespole lekarzy ośrodka jest 1 specjalista od chorób wewnętrznych, 2 pediatrów, 3 specjalistów w tym: ginekolog i 2 lekarzy neurologów. Ośrodek oferuje także usługi stomatologiczne. W przychodni funkcjonuje również gabinet rehabilitacyjny, ale wszystkie usługi z nim związane są płatne z uwagi na brak umowy z NFZ. W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” sp. z o. o. zatrudnionych jest 8 pielęgniarek, a w tym 2 w zakresie opieki w środowisku i 1 położna. W gminie funkcjonuje 1 apteka.

W regionie funkcjonują także dwie prywatne praktyki lekarskie:

- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka lekarska Grzegorz Broda; ul. Polna 5 Cyprzanów,
- Indywidualna praktyka lekarska w zakresie pediatrii Gabinet Lekarski Kubiczek Urszula; ul. Konopnickiej 30, 47-480 Pietrowice Wielkie.

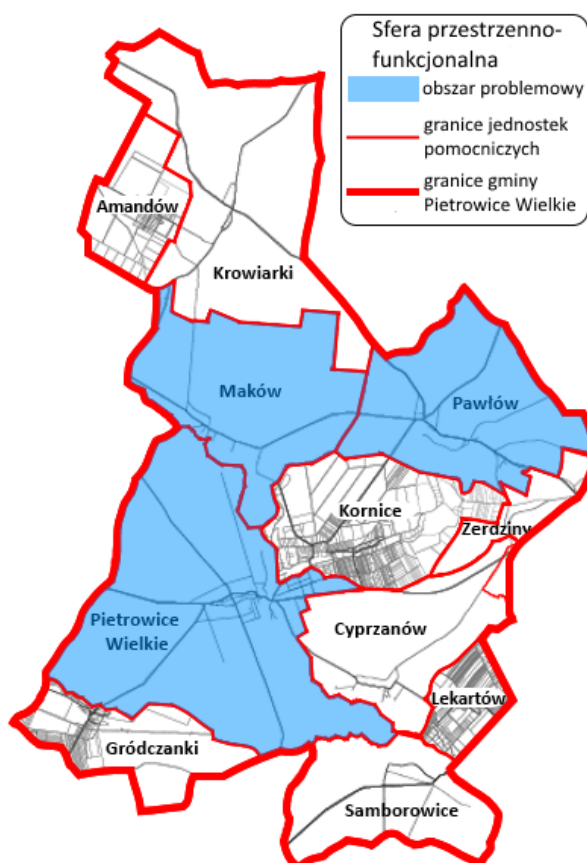
2.4.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Istotnym aspektem wpływającym na jakość życia mieszkańców jest dostępność atrakcyjnej przestrzeni publicznej uwzględniającej zróżnicowane potrzeby lokalnej społeczności. Istotnym wskaźnikiem dotyczącym takich obiektów jest dostępność placów zabaw w przeliczeniu na osoby w wieku przedprodukcyjnym. Dane zebrane na ten temat wskazują, iż najmniejsza dostępności dotyczy sołectw: Pietrowice Wielkie, Maków i Pawłów. Brakuje miejsc do spędzania wolnego czasu, rekreacji, dobrze wyposażonych i bezpiecznych placów zabaw dla najmłodszych mieszkańców.

Ważnym problemem w gminie Pietrowice Wielkie jest także dostępność woluminów w bibliotekach. W ramach Gminnej Biblioteki Publicznej działa 5 placówek: główny punkt w Pietrowicach Wielkich i placówki filialne: w Krowiarkach, Makowie, Pawłowie i Samborowicach. Biblioteki te są niedostatecznie wyposażone z uwagi na niską dostępność woluminów przyrównywaną do ilości czytelników. Skromne zasoby biblioteczne, brak cyfrowych pozycji prowadzą do spadku

czytelnictwa, a to jest ważnym punktem społecznego rozwoju człowieka. Najmniej woluminów przypadających na czytelnika danej biblioteki jest w sołectwie Pietrowice Wielkie. Należy podjąć działania mające na celu poszerzenie zasobów głównej placówki o nowe pozycje książkowe, multimedialne, czy o popularne obecnie gry planszowe. Uzupełnienie wyposażenia biblioteki w połączeniu z działaniami społecznymi, wydarzeniami kulturalnymi byłoby dobrym początkiem do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej. Ponadto pozytywnie wpłynęłoby to na aktywizację i integrację społeczną.

Rysunek 21. Obszar o nasileniu negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Na podstawie przeprowadzonych analiz zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej stwierdzono, iż w jednostkach pomocniczych Pietrowice Wielkie, Maków i Pawłów dostępność do placów zabaw jest zbyt mała i wymaga działań naprawczych. W kwestii stanu wyposażenia bibliotek w stosunku do liczby czytelników najmniejsza dostępność dotyczy biblioteki w Pietrowicach Wielkich. W związku z powyższym pod względem przestrzenno-funkcjonalnym problemowe są sołectwa Pietrowice Wielkie, Maków i Pawłów.

2.5 Sfera gospodarcza.

2.5.1 Ogólna charakterystyka sfery gospodarczej.

Gmina Pietrowice Wielkie należy do gmin typowo rolniczych. Do najważniejszych obiektów związanych z produkcją rolniczą należą:

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Maków,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Pawłów,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Amandów,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Pietrowice Wielkie,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Cyprzanów,
- Stacja Hodowli Roślin – SHR Modzurów z siedzibą w Krowiarkach,

W branży rolniczej pracuje 45% czynnych zawodowo mieszkańców gminy, a pozostali znajdują zatrudnienie w sektorze przemysłowo-usługowym (55%). Struktura gospodarstw rolnych w gminie jest rozproszona, średnia wielkość gospodarstwa wynosi 3,6 ha.

W 2016 roku w Gminie Pietrowice Wielkie w rejestrze regon zarejestrowanych było 422 podmiotów (w stosunku do roku poprzedniego zanotowano wzrost), w tym sektor prywatny to 400 podmiotów.

Tabela 26. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych.

<i>Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
<i>Podmioty gospodarki narodowej ogółem</i>	406	419	422
<i>Sektor publiczny ogółem</i>	19	19	19
<i>Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego</i>	16	16	16
<i>Sektor publiczny - spółki handlowe</i>	1	1	1
<i>Sektor prywatny ogółem</i>	387	399	400
<i>Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą</i>	281	290	292
<i>Sektor prywatny - spółki handlowe</i>	47	47	46
<i>Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego</i>	11	12	11
<i>Sektor prywatny - spółdzielnie</i>	11	11	11
<i>Sektor prywatny - fundacje</i>	1	1	1
<i>Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne</i>	19	21	23

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

W gminie Pietrowice Wielkie przeważającą część przedsiębiorstw stanowią małe firmy. Dominują firmy z branży przemysłowej, budowlanej i handlowej (w 2016– 87 przedsiębiorstw

zajmujących się handlem, budownictwo – 72 podmioty, przetwórstwo przemysłowe -69). Istotną rolę w tym regionie zajmują przedsiębiorstwa ukierunkowane na działalność handlową i usługową. Pod względem ilości zatrudnianych pracowników największe znaczenie w gminie mają przedsiębiorstwa:

- EKO OKNA, ul. Spacerowa 4, 47-480 Kornice
- OMAN Sp. z o.o., ul. Gamowska 3, 47-480 Pawłów
- "Jedność" Spółdzielnia Pracy Krawieckiej, ul. Żymierskiego 9, 47-480 Pietrowice Wielkie

Do mniejszych zakładów na terenie gminy Pietrowice Wielkie należą między innymi:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe G&P Gogolin, ul. Wyzwolenia 13, 47-480 Pietrowice Wielkie
- „Solidum” Piotr Ziemkiewicz, ul. Żeromskiego 21, 47-480 Pietrowice Wielkie
- Agri-Tech sp. z o.o., ul. Daszyńskiego 6, 47-480 Pietrowice Wielkie
- Dyrzsląg Wiktor Usługi Transportowo-Handlowe

Tabela 27. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD.

Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD	2014	2015	2016
<i>Ogółem</i>	406	419	422
<i>Sekcja A –rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo</i>	23	27	26
<i>Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe</i>	74	73	69
<i>Sekcja D- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych</i>	1	1	1
<i>Sekcja E-Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją</i>	1	1	2
<i>Sekcja F - Budownictwo</i>	67	67	72
<i>Sekcja G- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle</i>	91	87	87
<i>Sekcja H- transport i gospodarka magazynowa</i>	14	14	12
<i>Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi</i>	10	12	11
<i>Sekcja J – Informacja i komunikacja</i>	4	6	6
<i>Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa</i>	8	10	9
<i>L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości</i>	6	3	4
<i>M- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna</i>	20	24	27
<i>N – Działalność w zakresie usług administrowanie i działalność wspierająca</i>	10	12	12
<i>O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne</i>	11	12	12

<i>P - Edukacja</i>	18	20	21
<i>Q- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</i>	9	10	10
<i>R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją</i>	10	10	10
<i>S i T – Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby</i>	29	30	30

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

W gminie Pietrowice Wielkie nie występują skategoryzowane obiekty noclegowe. Jedynymi obiektami turystycznymi w tym regionie są małe obiekty noclegowe w Pietrowicach Wielkich i Pawłowie:

- Hostel Miraż – ul. Ogrodowa 3, Pietrowice Wielkie,
- Villa 106 – ul. Powstańców Śląskich 106, Pawłów,

2.5.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy Pietrowice Wielkie ilość przedsiębiorstw na 100 osób nie jest wystarczającym wyznacznikiem obrazującym poziom przedsiębiorczości w gminie. Mając na względzie specyfikę regionu (rolniczy charakter, 83% powierzchni gminy to użytki rolne), zasadnym jest przeanalizowanie także struktury gospodarstw rolnych. Stąd dla niniejszego porównania zestawiono w podziale na sołectwa zarówno ilość przedsiębiorstw na 100 osób, jak i średnią wielkość gospodarstw rolnych. Rozdrobnienie wśród gospodarki rolnej na danym terenie sprzyja niskiej efektywności.

Tabela 28 Przedsiębiorczość w gminie Pietrowice Wielkie w podziale na miejscowości.

Jednostka pomocnicza	Liczba mieszkańców	Ilość przedsiębiorstw	Ilość przedsiębiorstw na 100 osób	Średnia wielkość gospodarstw rolnych
Pietrowice Wielkie	2093	127	6,07	4,64
Samborowice	679	24	3,53	3,52
Amandów	108	2	1,85	2,28
Cyprzanów	477	16	3,35	4,61
Gródczanki	191	5	2,62	2,42
Kornice	312	19	6,09	3,64
Lekartów	196	8	4,08	2,68
Maków	614	20	3,26	3,22
Żerdziny	418	18	4,31	2,94
Krowiarki	900	26	2,89	3,87
Pawłów	673	46	6,84	5,57
Średnia dla gminy			4,67	3,58

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie dane Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Biorąc pod uwagę powyższe czynniki należy stwierdzić, że największe problemy w sferze gospodarczej występują w sołectwach Amandów i Gródczanki, gdzie oba wskaźniki kształtują się na niskim poziomie.

Rysunek 22. Obszar charakteryzujący się nasileniem negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

2.6 Sfera techniczna

2.6.1 Ogólna charakterystyka sfery technicznej

2.6.1.1 Stan zabudowań w Gminie Pietrowice Wielkie.

Baza mieszkaniowa na terenie Gminy Pietrowice Wielkie przedstawia się następująco: w roku 2016 liczba mieszkańców wynosiła 1982, ich łączna powierzchnia użytkowa równa była 204983 m². Średni metraż mierzony na jedną osobę wzrósł z 29,3 m² w 2014 r. do 29,5 m² w 2016 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie Pietrowice Wielkie wynosiła 102,7 m² w rok 2014 i 103,4 m² w roku 2016. W tabeli poniżej przedstawiono szczegółowe dane nt. zasobów mieszkaniowych w Gminie Pietrowice Wielkie.

Tabela 29 Zasoby mieszkaniowe w gminie Pietrowice Wielkie.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Pietrowice Wielkie				
Zasoby mieszkaniowe	Jednostka miary	2014	2015	2016
Mieszkania	szt.	1969	1978	1982
Izby	szt.	10146	10211	10233
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	202191	204175	204983
Budynki mieszkalne w gminie				
Ogółem	szt.	-	1723	1717
Instalacje wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
wodociąg	szt.	1919	1930	1934
ustęp spłukiwany	szt.	1838	1849	1853
łazienka	szt.	1779	1790	1795
Centralne ogrzewanie	szt.	1666	1678	1684
Gaz sieciowy	szt.	39	39	39
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu				
wodociąg	%	97,5%	97,6%	97,6%
łazienka	%	90,4%	90,5%	90,6%
Centralne ogrzewanie	%		84,8%	85%
Zasoby mieszkaniowe wskaźniki				
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	102,7	-	103,4
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	29,3	-	29,5
mieszkania na 1000 mieszkańców	szt.	285,1	-	285,6
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	szt.	5,15	-	5,16
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	szt.	3,51	-	3,5
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	szt.	0,68	-	0,68

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych GUS.

Dostęp do bieżącej wody posiada 97,6% ogółu mieszkań w gminie Pietrowice Wielkie, w łazienkę wyposażonych jest 90,6% mieszkań, a centralne ogrzewanie posiada 85 % mieszkańców. Pod względem zaopatrzenia obszaru w wodę spełnione są wszystkie wymagania. Przesył wody odbywa

się poprzez sieć rozdzielczą i wodociągi w Makowie, Amandowie i Samborowicach z istniejących ujęć. Ponadto w ramach systemu występuje tranzyt wody do gmin sąsiednich i powiązania sieciowe z przyległymi gminami. Władze deklarują systematyczną modernizacją istniejącej sieci wodociągowej, a także rozwój sieci na terenach istniejącej zabudowy oraz na terenach urbanizowanych jako układ pierścieniowy.

Budynki publiczne w gminie Pietrowice Wielkie są w większości w zadowalającym stanie, nie mniej jednak odnowy wymaga budynek Urzędu Gminy, ponadto własność gminy stanowią też obiekty i budynki, które nie są obecnie wykorzystywane ze względu na zły stan techniczny i stopniowo coraz bardziej niszczeją. Na podupadające budynki zwrócili uwagę również sami mieszkańcy w ramach przeprowadzonego badania ankietowego. Prawie połowa ankietowanych wskazała dworzec w Pietrowicach Wielkich jako ten, który wymaga jak najszybciej renowacji. Jest to ważny obiekt pod względem komunikacyjnym i użytkowym dla mieszkańców gminy.

Władze Gminy budynek dawnego dworca kolejowego chciałyby przekształcić na Centrum Usług Społecznościowych (CUS). W odnowiony budynek realizowane byłyby usługi aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym usługi edukacyjne, opiekuńcze i doradcze, warunkujące prawidłowe funkcjonowanie społeczności gminnej. CUS stałoby się miejscem spotkań, zdobywania wiedzy oraz kolebką rozwoju aktywności społecznej, zaspokajając tym samym potrzeby lokalnej społeczności, często dotkniętej dysfunkcjami i patologiami społecznymi. Potrzeba realizacji takiego przedsięwzięcia wynika z zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców, ma także na celu poprawę sytuacji kryzysowej na obszarze zdegradowanym. Obecnie na terenie gminy brak jest wysokiej jakości infrastruktury publicznej przeznaczonej na realizowanie usług aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. W Centrum Społeczno-Kulturalnym w Pietrowicach odbywają się głównie większe wydarzenia widowiskowo-wystawiennicze (np. Eko-Wystawa). W budynku tym brakuje bowiem powierzchni do zapewnienia warunków do realizacji usług socjalnych, edukacyjnych, opiekuńczych dla mieszkańców. Ma to szczególne znaczenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które mają utrudniony dostęp do samorozwoju, aktywizacji i integracji społecznej, dlatego też niezbędna jest realizacja przedsięwzięć na terenie gminy poprawiających stan budynków użyteczności publicznych i adaptacji ich na nowe funkcje społeczne.

2.6.1.2 Zabytki w gminie Pietrowice Wielkie

Pod względem turystycznym na uwagę w Gminie Pietrowice Wielkie zasługują liczne zabytki dokumentujące przeszłość tego regionu. Do najbardziej interesujących zabytków należy między innymi drewniany pątniczy kościółek Św. Krzyża w Pietrowicach Wielkich. Świątynia wybudowana została w 1667 roku. Następnym zabytkiem o dużym znaczeniu w gminie Pietrowice Wielkie jest pałac

zamkowy w Krowiarkach, który został wzniesiony w 1826 roku przez Ernesta Joachima Strachwitza, uprzednio w tym miejscu znajdował się drewniany zamek z XVII. Do kolejnych interesujących budowli sakralnych w tym regionie należą kościoły parafialne w Krowiarkach, Makowie, Pawłowie, Cyprzanowie, Samborowicach, Pietrowicach Wielkich. Przy głównych drogach można również zaobserwować ciekawe kapliczki modlitewne, a także krzyże śródpolne. W Samborowicach można zobaczyć dworek, przy którym dawniej mieścił się młyn wodny. Pod względem architektonicznym wyróżnia się tzw. zabudowa frankońska w sołectwie Cyprzanów. Jednym z ciekawszych obiektów jest rozległy park przy zespole pałacowym w Krowiarkach, będący parkiem krajobrazowym z licznymi okazami starodrzewia oraz drzew egzotycznych m.in. żywotnik olbrzymi. Ciekawostką przyrodniczą stanowi także alejka prowadząca do lasu w Kornicach.

W Gminie Pietrowice Wielkie wiele obiektów zabytkowych jest wpisane do rejestru zabytków. Lokalizacje przykładowych obiektów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 30 Zabytki na podstawie rejestru zabytków w gminie Pietrowice Wielkie.

Adres	Obiekt	Nr rejestru
Gródczanki, ulica Wiejska 27	Dwór z XVIII/XIX wieku, klasycystyczny, murowany z cegły	A/1575//95 29 XII 1995
Krowiarki, ulica Zamkowa 5	Pałac i mauzoleum.	A/238/09 20 III 2009
Lekartów, ulica Raciborska	Kaplica pod wezwaniem świętego Urbana z 1820 roku, murowana	A/1749/1817/98 31 XII 1998
Maków, ulica Raciborska	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jana Chrzciciela	A/Op-619/59
Maków	Osada stan. A) datowana na młodszą epokę kamienia	C/Op-394/75
Maków	Osada-kultura łużycka (stan. E) datowana na młodszą epokę kamienia i epokę brązu	C/Op-395/75
Maków	Osada wielokulturowa (stan.C) datowana na młodszą epokę kamienia okres lateński i okres wpływów rzymskich	C/Op-416/75
Pietrowice Wielkie, ulica 1 Maja 29	Kościół parafialny pod wezwaniem Świętych Wita, Modesta i Krescencji. Wpis obejmuje budynek kościoła oraz najbliższe otoczenie w ramach ogrodzenia i sch	A/78/02 30 XII 2002
Pietrowice Wielkie, ulica Skowronków	Kościół odpustowy filialny pod wezwaniem Świętego Krzyża drewniany	A/1750/93/98 31 XII 1998
Pietrowice Wielkie	Osada neolityczna kultury pucharów lejowatych. Znajduje się na wzniesieniu przy ulicy Raciborskiej, na posesji zajętej przez Dom Kultury i jego najbliższym sąsiedztwie	C/1751/24/98 31 XII 1998
Samborowice	Osada wielokulturowa (stan. B) neolit, okres lateński	CA/Op-387/74

Samborowice	Osada (stan.D), młodsza epoka kamienia	C/Op-388/74
Samborowice	Osada wielokulturowa (stan. E) datowana m.in. na młodszą epokę kamienia	C/Op-389/74
Samborowice	Osada wielokulturowa –kultura łużycka, okres rzymski (stan.G), okres kamienia, epoka brązu	C/Op-403/75
Samborowice	Osada wielokulturowa i cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej (Stan. A i F) epoka kamienia, epoka brązu- kultura łużycka, okres lateński, okres wpływów rzymskich	C/Op-414/75
Samborowice, ulica Długa	Zespół dworski: dwór z pierwszej połowy XIX wieku, przebudowany w ostatnich latach XIX wieku, bezstylowy z elementami neobaroku, zespół zabudowań folwarcznych (oficyna, stodoła, mur z bramą), relikty założenia parkowego	A/1495/92 3 IX 1992

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019

Biorąc pod uwagę liczbę zabytków w poszczególnych sołectwach, należy stwierdzić, że największa ich liczba występuje w sołectwie Pietrowice Wielkie (41). Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 31. Liczba zabytków.

Sołectwa	Zabytki
Pietrowice Wielkie	41
Samborowice	33
Amandów	10
Cyprzanów	26
Gródczanki	9
Kornice	7
Lekartów	14
Maków	23
Żerdziny	19
Krowiarki	39
Pawłów	32
Suma	253

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Duża ilość zabytków w gminie Pietrowice Wielkie generuje wysokie koszty związane z ich utrzymaniem, a także renowacją. Ograniczone fundusze nie pozwalają władzą gminy na przeznaczenie środków na odrestaurowanie wszystkich obiektów zabytkowych. Zdegradowane obiekty, budynki i zabytki tworzą niekorzystny wizerunek obszaru gminy. Ponadto zły stan techniczny

budynków zagraża bezpieczeństwu mieszkańców z ich najbliższego otoczenia, obniża jakość życia społeczności lokalnej, a miejsca zaniedbane, opuszczone i zdewastowane pogarszają estetykę otoczenia.

2.6.1.3 Infrastruktura drogowa.

Istotnym aspektem dotyczącym jakości życia mieszkańców gminy jest dostępność sieci drogowej. Przez gminę Pietrowice Wielkie przebiegają następujące ciągi komunikacyjne:

➤ Drogi wojewódzkie:

- DW 416 Racibórz – Kietrz – Głubczyce,
- DW 417 Racibórz – Szonów,
- DW 916 Racibórz – Samborowice – przejście graniczne Pietraszyn-Sudice

➤ Drogi powiatowe:

- Droga powiatowa nr 14 601 Maków – Pawłów
- Droga powiatowa nr 14 629 Maków – Krowiarki
- Droga powiatowa nr 14 630 Maków – Kornice
- Droga powiatowa nr 14 631 Gródczanki – Pietrowice Wielkie²

Przez teren gminy Pietrowice Wielkie przebiegają dwie linie kolejowe o charakterze regionalnym przeznaczone do ruchu towarowego:

- linia Racibórz – Głubczyce – Pietrowice Głubczyckie – Granica Państwa
- linia Pietrowice Wielkie – Kietrz

Stan sieci drogowej i jej dostosowanie do potrzeb mieszkańców w pewien sposób odzwierciedla liczba zdarzeń drogowych. W poniższej tabeli zebrano dane dla poszczególnych jednostek pomocniczych.

Tabela 32. Liczba zdarzeń drogowych w roku 2016.

Jednostka pomocnicza	Liczba zdarzeń drogowych
Pietrowice Wielkie	20
Samborowice	3
Amandów	0
Cyprzanów	10
Gródczanki	0
Kornice	7
Lekartów	3
Maków	7
Żerdziny	6

² „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie, 2014r.”

Krowiarki	3
Pawłów	11

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

2.6.1.4 Kanalizacja

Gmina Pietrowice Wielkie nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej połączonej z oczyszczalnią ścieków. Problem odprowadzania ścieków został rozwiązany poprzez zamontowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, a niektóre z nich zostały podłączone do kanalizacji deszczowej. W planach jest rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej (zbierającej podczyszczone w osadnikach i separatorach wody opadowe i roztopowe) równomiernie ze wzrostem powierzchni utwardzonych dróg, chodników, placów i posesji. Poszczególne ilości przydomowych oczyszczalni z uwzględnieniem rozróżnienia na sołectwa prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33 Liczba oczyszczalni przydomowych w poszczególnych sołectwach.

Sołectwo	Ilość oczyszczalni
Amandów	20
Cyprzanów	104
Gródczanki	30
Kornice	66
Krowiarki	141
Lekartów	41
Maków	127
Pawłów	131
Pietrowice Wielkie	471
Samborowice	152
Żerdziny	86
Razem	1369

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Gmina Pietrowice Wielkie pod względem stopnia skanalizowania jako obszar wiejski stoi na stosunkowo dobrym poziomie. Władze gminy zrezygnowały z budowy kosztownej kanalizacji sanitarnej podłączonej do oczyszczalni ścieków na rzecz przydomowych oczyszczalni. Ze względu na pagórkowate tereny, a także duże odległości pomiędzy sołectwami w obrębie gminy koszty wybudowania kanalizacji podłączonej do sieci byłyby ogromne. Jednak jak wskazuje poniższe zestawienie rozwiązanie z przydomowymi oczyszczalniami spełniło swoją rolę i obecnie zdecydowana większość gospodarstw domowych posiada takie urządzenie.

Rysunek 23 Stopień skanalizowania gminy Pietrowice Wielkie.

Sofectwo	Liczba budynków	Liczba oczyszczalni	Procent budynków podłączonych do oczyszczalni
Pietrowice Wielkie	542	471	86,90
Samborowice	176	152	86,36
Amandów	21	20	95,24
Cyprzanów	157	104	66,24
Gródczanki	51	30	58,82
Kornice	84	66	78,57
Lekartów	46	41	89,13
Maków	161	127	78,88
Żerdziny	100	86	86,00
Krowiarki	201	141	70,15
Pawłów	160	131	81,88
Razem	1699	131	80,58

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

2.6.1.5 Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Mieszkańcy Gminy Pietrowice Wielkie zaopatrywani są w energię elektryczną poprzez TAURON Dystrybucja S.A., Oddział w Gliwicach przy ul. Portowej 14a (firma jest również właścicielem i eksploatatorem sieci elektroenergetycznej). Zasilenie odbiorców gminy odbywa się na średnim napięciu 15 kV liniami napowietrznymi i kablowymi:

- stacja 110/15 kV Studzienna, których właścicielem jest TAURON Dystrybucja S.A,
- stacja 110/15 kV Kietrz i stacja 110/15 kV Polska Cerekiew, które zasilają miejscowość Krowiarki, zlokalizowane są poza terenami Gminy Pietrowice Wielkie i nie należą do mienia TAURON Dystrybucja S.A.

Oprócz wyżej wymienionych dostawców energii elektrycznej, przez teren gminy przechodzi także napowietrzna linia elektroenergetyczna jednotorowa 110 kV relacji Studzienna- Polska Cerekiew. Na omawianym terenie wykorzystuje się również odnawialne źródła energii. W przypadku gminy Pietrowice Wielkie jest to aktualnie 40 kolektorów słonecznych. Rozwijanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest szczególnie ważne dla terenów wiejskich pod względem ekonomicznym, energetyczną i ekologicznym.

2.6.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze technicznej.

Infrastruktura drogowa jest istotnym aspektem jakości życia dla mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie. Układ drogowy w omawianym regionie nie zaspokaja potrzeb wynikających

z rosnącego natężenie ruchu drogowego. Parametry większości ulic nie są dostosowane do narastającego ruchu kołowego, co dodatkowo przyspiesza degradację ich stanu technicznego. Z uwagi na to, że na terenie gminy funkcjonuje jeden większy zakład produkcyjny duża liczba mieszkańców dojeżdża do pracy do sąsiednich gmin. Ponadto nie we wszystkich sołectwach funkcjonują szkoły, konieczny jest więc dowóz uczniów do placówek oświatowych zlokalizowanych w innych miejscowościach na terenie gminy. Stąd istotnym problemem jest zarówno bezpieczeństwo na drogach jak również ich stan techniczny. Sytuacja ta ma odzwierciedlenie w wynikach ankiet zebranych wśród mieszkańców. Najwięcej ankietowych podało, iż w sołectwach Maków, Samborowice i Pietrowice Wielkie występuje niewystarczający dostęp do infrastruktury drogowej. W związku z tym wskazane byłyby działania mające na celu poprawę stanu technicznego dróg przechodzących przez wymienione sołectwa.

W zakresie dostępności do podstawowych instalacji technicznych gmina Pietrowice Wielkie jest dostatecznie zaopatrzona w tego typu przyłącza. Sieć wodociągowa na tym terenie jest samowystarczalna, a pręśń odbywa się z poprzez sieć rozdzielczą i wodociągi w Makowie, Amandowie i Samborowicach z istniejących ujęć. Pod względem podłączenia do sieci energetycznej – gmina jest obsługiwana przez dystrybutora TAURON Dystrybucja S.A. Kwestia odprowadzania ścieków została w gminie rozwiązana za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków. Obecnie 81% gospodarstw domowych posiada urządzenie do odprowadzania ścieków.

Istotnym problem w sferze technicznej jest zły stan zabytków, budynków publicznych i innych obiektów zlokalizowanych na obszarze gminy. Jako obiekty w najgorszym stanie i wymagające odnowy, respondenci ankiety dotyczącej rewitalizacji wskazywali przede wszystkim budynek PKP w Pietrowicach Wielkich (43,27 %). Niszczące zabytki, dworzec kolejowy, budynki instytucji publicznych obniżają jakość życia mieszkańców. Największy problem pod względem stanu obiektów w gminie występuje w sołectwie Pietrowice Wielkie.

W poniższym zestawieniu wskazano sołectwa charakteryzujące się niezadowolającym stanem w zakresie poszczególnych wskaźników opisujących sferę techniczną.

Tabela 34. Wyniki diagnozy sfery technicznej

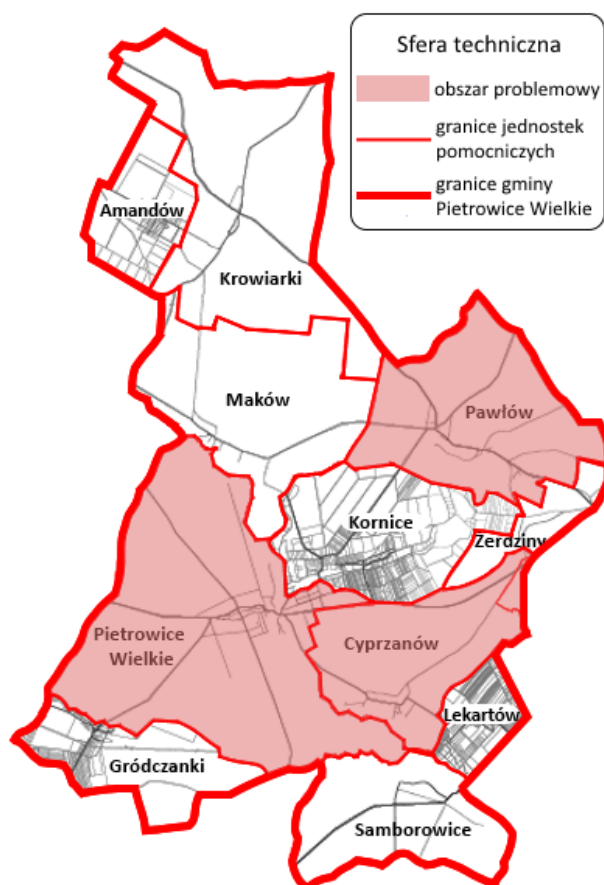
Jednostka pomocnicza	Liczba zabytków	Liczba zdarzeń drogowych	Procent budynków podłączonych do oczyszczalni
Pietrowice Wielkie			
Samborowice			
Amandów			
Cyprzanów			
Gródczanki			
Kornice			

Lekartów			
Maków			
Żerdziny			
Krowiarki			
Pawłów			

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o.

Jak wynika z powyższej matrycy pod względem liczby zabytków problemowe są sołectwa Pietrowice Wielkie, Krowiarki, Pawłów i Samborowice. W odniesieniu do stanu dróg, inwestycji infrastrukturalnych oraz poprawy stanu bezpieczeństwa na drogach wymagają przede wszystkim sołectwa Pietrowice Wielkie, Cyprzanów i Pawłów. W odniesieniu do stopnia wykorzystania oczyszczalni przydomowych w najgorszej sytuacji są jednostki pomocnicze Gródczanki i Cyprzanów. Dla trzech sołectw zdiagnozowano występowanie kumulacji negatywnych zjawisk w sferze technicznej, są to Pietrowice Wielkie, Cyprzanów i Pawłów.

Rysunek 24. Obszar o dużym nasileniu negatywnych zjawisk w sferze technicznej.

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

2.7 Sfera środowiskowa

2.7.1 Ogólna charakterystyka sfery środowiskowej

2.7.1.1 Geologia i ukształtowanie terenu.

Obszar gminy w całości należy do podregionu Rybnicko-Jastrzębskiego, który to łączy w sobie powiaty: raciborski, rybnicki, wodzisławski oraz miasta na prawach powiatu: Jastrzębie Zdrój, Rybnik, Żory. Południowa część obszaru gminy graniczy z Czechami. Biorąc pod uwagę podział Polski na jednostki fizyczno-geograficzne według J. Kondrackiego omawiany obszar położony jest w obrębie makroregionu Niziny Śląskiej i na terenie mezoregionu Płaskowyżu Głubczyckiego.

Gmina Pietrowice Wielkie pod względem jakości gleb posiada dogodne warunki do rozwoju rolnictwa. Na terenie gminy występują bardzo urodzajne gleby pszenno-buraczane, które zostały utworzone z lessów i utworów lessopodobnych w postaci gleb czarnoziemnych, ciemnoszarych i brunatnych. Tak dogodne warunki glebowe plasują Gminę Pietrowice Wielkie w skali kraju na najwyższej pozycji pod względem warunków agroekologicznych. Gleby klasy I-III stanowią około 90 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Z uwagi na korzystne uwarunkowania gmina należy do terenów o wysokim stopniu intensyfikacji zrównoważonego rozwoju i z uwagi na to w omawianym regionie podzielono obszary pod względem przydatności do zagospodarowania.

2.7.1.2 Zasoby wodne

W gminie Pietrowice Wielkie występują wody podziemne utworzone z dwóch pięter wodonośnych:

- Czwartorzędowy użytkowy poziom wód podziemnych QI Rejonu Górnej Odry,
- Trzeciorzędowy Użytkowy Poziom Wód Podziemnych TrI Kuźnia Raciborska,

Pierwszy z wymienionych zbiorników jest hydrogeologicznie odkryty o porowym systemie hydraulicznym znajdującym się w północnej, zachodniej i południowej części gminy. Drugi ze zbiorników w obszarze gminy jest zakryty i obejmuje niemal cały jej obszar (poza małymi obszarami w południowej i południowo wschodniej części gminy).

Omawiany obszar znajduje się w dorzeczu Odry w obrębie zlewni rzeki Psiny (powierzchnia zlewni wynosi 559,9 km², długość 49,3km). Rzeka Psina przepływając przez obszar gminy w kierunku południowo-wschodnim ku Odrze – łączy się ze swoim głównym dopływem – Troją w pobliżu Samborowic. W obrębie gminy Pietrowice Wielkie rzeka posiada techniczną zabudowę brzegów koryta. W omawianym regionie wody powierzchniowe stanowią rzeka Psina z prawobrzeżnym dopływem i inne mniejsze potoki, które nie mają własnych nazw, a poza wymienionymi nie występują inne wody płynące na tym obszarze. Ponadto omawiany region nie posiada również dużych zbiorników wodnych

sklasyfikowanych jako wody stojące. Wyjątkiem jest kilka niewielkich zbiorników o charakterze stawów hodowlanych.

2.7.1.3 Przyroda i krajobraz.

Gmina Pietrowice Wielkie należy do obszarów typowo rolniczych. Ukształtowanie terenu regionu charakteryzuje się dość płaską powierzchnią z niewielkimi pagórkami. Południowy horyzont ukazuje szczyty beskidzkie po stronie czeskiej.

Omawiany obszar jest słabo zalesiony, a zwarte tereny leśne znajdują się głównie na północnym obszarze, na południe od wsi Krowiarki oraz w okolicach wsi Pawłów. W pozostałej części obszaru występują pola uprawne oraz tereny zabudowy. Północna część regionu ukształtowana jest łagodnymi wzniesieniami przecinanymi dolinami rzek. Stoki dolin rzecznych w tej części gminy charakteryzuje się stromymi zboczami. W południowej części obszaru znajduje się teren głównie nizinny. Przy naturalnych warunkach wody rzek Troi rozlewały się w szerokiej dolinie tym samym tworząc tereny podmokłe. Aktualnie rozlew rzeki Troi i Młynówki jest kontrolowany poprzez zabudowę techniczną, a tereny podmokłe zostały zmeliorowane, a woda odprowadzana jest rowami melioracyjnymi do koryt Troi i Młynówki.

Na terenie gminy Pietrowice Wielkie nie występują obszary chronione. Za wyjątkiem pojedynczego okazu żywotnika w Krowiarkach, przy ulicy Zamkowej na terenie gminy Pietrowice Wielkie nie występują inne pomniki przyrody. Na uwagę zasługują niektóre obszary upraw rolnych w Pietrowicach Wielkich i Kornicach, na których to można zaobserwować rzadkie gatunki roślin zagrożonych wyginięciem tj.: mysiorek drobny oraz miłek letni³.

2.7.1.4 Zanieczyszczenie powietrza

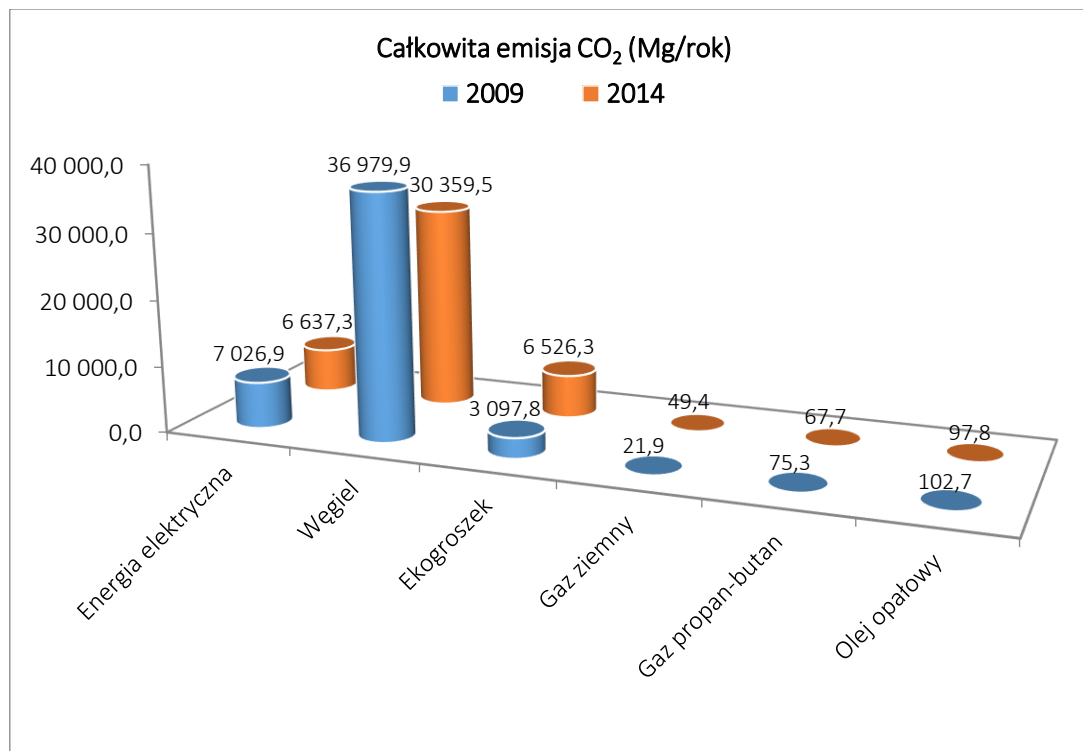
W gminie Pietrowice Wielkie głównymi problemami w zakresie środowiska jest zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego spowodowane dużą emisją zanieczyszczeń w tym CO₂, pyłu PM10, benzo(α)piranu. Powodem niskiej emisji jest skupisko budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej, które są opalane paliwem stałym a w szczególności węglem kamiennym lub jego produktami ubocznymi, co powoduje ich niezadowalającą termoizolację. Czynnikiem zagrażającymi środowisku są tu przede wszystkim:

- emisje zorganizowane wywodzące się z źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych,
- zwarta zabudowa miejscowości powodująca niską emisję,
- emisja niezorganizowana,

³ Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Pietrowice Wielkie, 2016 rok

- sieć dróg,
- emisja transgraniczna pochodząca z poza obszaru gminy tj. Górnośląski Okręg Przemysłowy (GOP), oraz tereny przemysłowe rejonu Opawy w Czechach,

Rysunek 25 Źródła energii z podziałem na typ nośnika energii w Gminie Pietrowice Wielkie

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pietrowice Wielkie, 2016 rok

Istotnym problemem związanym z źródłem emisji poza przemysłowej na terenie gminy jest niska emisja ściśle powiązana z eksploatacją w okresie zimowym niskosprawnych palenisk węglowych z kotłowni wbudowanych w domach mieszkalnych i użyteczności publicznej. Największy udział w całkowitej emisji CO₂ ma węgiel, którego spalanie w systemach ogrzewania jest powodem zanieczyszczeń na terenie gminy⁴.

Gmina Pietrowice Wielkie należy do powiatu raciborskiego, a ten został zaliczony do strefy raciborsko-wodzisławskiej województwa śląskiego (kod strefy PL.24.09.z.03). Obszar ten został zaliczony do klasy C pod względem przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla benzo(α)pirenu i pyłu PM10. Obecność w powietrzu zanieczyszczeń przede wszystkim związane jest z emisją ze spalania w systemach grzewczych paliw stałych takich jak węgiel, drewno i biomasa oraz z ruchu drogowego w szczególności z pojazdów z silnikami wysokoprężnymi bez filtrów cząstek stałych. Wartości średniorocznych wartości zanieczyszczeń dla Gminy Pietrowice Wielkie prezentuje poniższa tabela.

⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pietrowice Wielkie, 2016 rok

Tabela 35. Średnioroczne wartości zanieczyszczeń w 2014 r. w Gminie Pietrowice Wielkie.

Średnioroczne wartości zanieczyszczeń w 2014 roku [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]				
Obręb ewidencyjny gminy Pietrowice Wielkie	Substancja			
	SO ₂ *	NO ₂ *	PM10*	PM2.5*
Dopuszczalne stężenie średnioroczne**	20	40	40	26
Amandów	9	12	36	26
Cyprzanów	10	13	37	26
Gródczanki	8	13	36	26
Kornice	10	13	38	27
Krowiarki	10	13	38	26
Lekartów	9	13	36	26
Maków	10	13	37	27
Pawłów	8	13	36	26
Pietrowice Wielkie	12	14	40	30
Samborowice	9	13	36	26
Żerdziny	9	13	38	27

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

Jak wynika z powyższych danych w najgorszej sytuacji pod względem jakości powietrza są Pietrowice Wielkie, w których zaobserwować można najwyższe stężenia zanieczyszczeń.

2.7.2 Diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej.

Ważnym aspektem zagrażającym czystości środowiska jest problem niskiej emisji na omawianym terenie. Głównym powodem występowania tego problemu jest stosowanie przez mieszkańców tradycyjnych źródeł ciepła – mieszkańcy gminy zaopatrują się w nie indywidualnie. Najczęściej domy ogrzewa się piecami węglowymi lub piecami na drewno, gaz, olej opałowy lub elektryczny. Sołectwo Pietrowice Wielkie jest najbardziej zaludnioną przestrzenią w gminie (2093 mieszkańców), a w innych rejonach ludność nie przekracza nawet tysiąca osób, najmniej zaludniony sołectwem jest Amandów z 108 mieszkańcami. Gęstość zaludnienia istotnie wpływa na środowisko – zwłaszcza na terenach gminy wiejskiej, która boryka się z problemem związanym z szkodliwymi źródłami ciepła. W gminie Pietrowice Wielkie obszarem kryzysowym w tym zakresie jest sołectwo Pietrowice Wielkie. Na ten obszar przypada najwięcej gospodarstw domowych, a więc najwięcej źródeł niskiej emisji z ogrzewania węglem.

Władze Gminy mają świadomość, iż zanieczyszczenie powietrza jest istotnym problemem, aktualnie prowadzą Program Ograniczenia Niskiej emisji na terenie Gminy Pietrowice Wielkie, Program SMOG STOP. Dzięki wymienionym przedsięwzięciom mieszkańcy mogą otrzymać dopłaty do wymiany

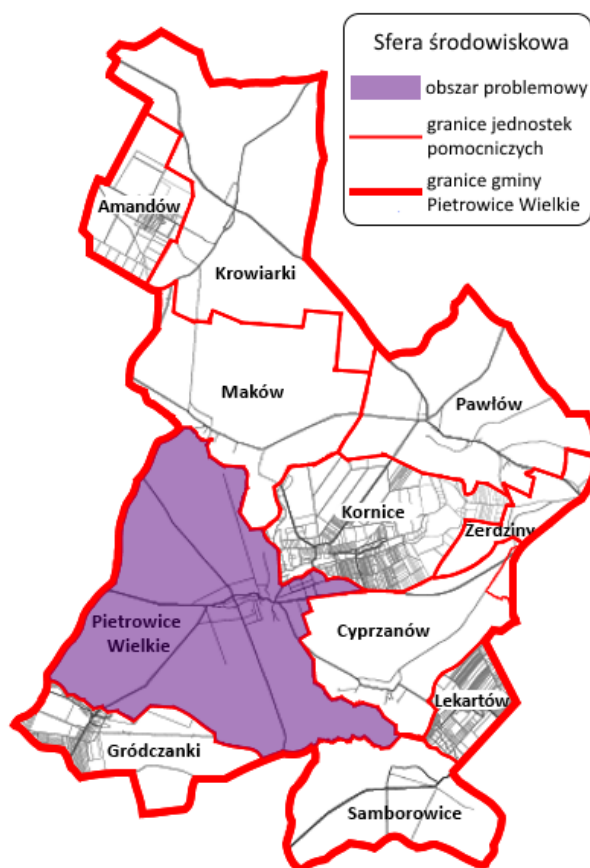
nieekologicznych pieców centralnego ogrzewania. Ze względu na dobre warunki agroekologiczne i charakter rolniczy, a także możliwe kierunki rozwoju w uprawy ekologiczne – stan środowiska i dbałość o nie jest istotnym problemem do rozwiązania. Nadal wymagane jest podejmowanie przedsięwzięć mających na celu eliminowanie problemu zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy, a w szczególności w rejonie Pietrowic Wielkich, które to są najbardziej zagrożone kryzysem w tej kwestii.

Ponadto kolejnym istotnym aspektem jest źródło hałasu, które emitowane jest przez ruch uliczny. Przez gminę przebiegają 3 ciągi dróg wojewódzkich:

- DW 416 Racibórz – Kietrz – Głubczyce,
- DW 417 Racibórz – Szonów,
- DW 916 Racibórz – Samborowice – przejście graniczne Pietraszyn-Sudice

Największe natężenie ruchu i hałasu znajduje się również na obszarze Pietrowic Wielkich z uwagi na największą ilość ludności, placówek handlowych, obiektów instytucji publicznych, a także przez drogi przebiegające przez ten teren. W związku z tym problemem wskazane byłoby podjęcie działań mających na celu utworzenie terenów zielonych, a także zamontowanie ekranów wyciszających. Takie przedsięwzięcia wpłynęłyby na wzrost jakości życia mieszkańców.

Rysunek 26. Obszar o nasileniu negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o.

2.8 Podsumowanie diagnozy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zidentyfikowano obszar zdegradowany w gminie Pietrowice Wielkie obejmujący 3 jednostki pomocnicze: Pietrowice Wielkie, Amandów, Gródczanki. Wskazane sołectwa charakteryzują się występowaniem stanu (kryzysowego spowodowanego koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej. Na etapie diagnozy zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zidentyfikowano sześć jednostek pomocniczych, w których doszło do kumulacji negatywnych zjawisk, czyli Pietrowice Wielkie, Amandów, Gródczanki, Kornice, Żerdziny i Krowiarki. Zestawienie wyników analizy wszystkich sfer przedstawia poniższa matryca.

Tabela 36. Jednostki pomocnicze charakteryzujące się negatywnymi zjawiskami w poszczególnych sferach

Jednostka pomocnicza	Sfera społeczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
Pietrowice Wielkie					
Samborowice					
Amandów					
Cyprzanów					
Gródczanki					
Kornice					
Lekartów					
Maków					
Żerdziny					
Krowiarki					
Pawłów					

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

Podstawowe dane z roku 2017 (stan na 31.08.2017) dotyczące liczby ludności oraz powierzchnię jednostek pomocniczych znajdujących się w stanie kryzysowym przedstawia poniższa tabela.

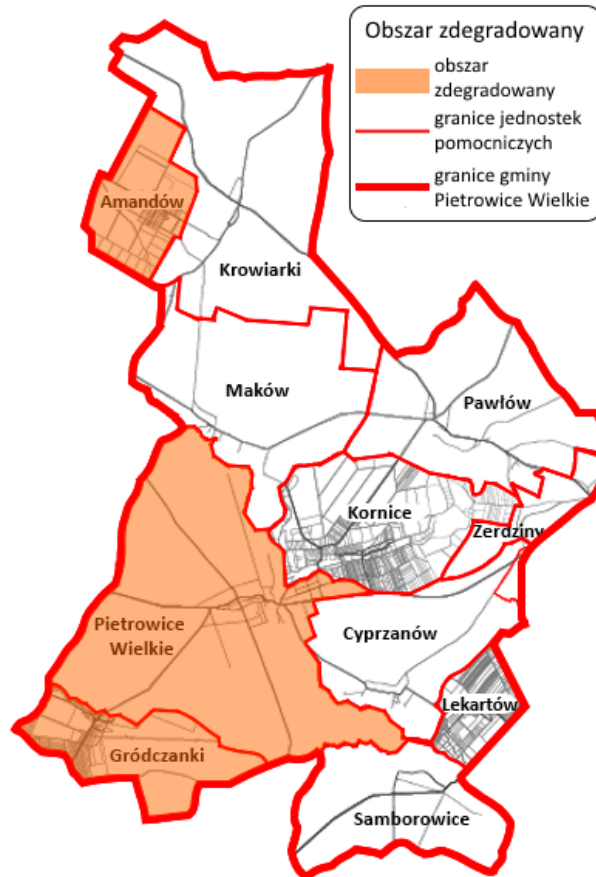
Tabela 37. Zestawienie podstawowych danych dla jednostek pomocniczych z obszaru zdegradowanego.

Obszar	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców [osoby]
Pietrowice Wielkie	357,74	2111
Amandów	81,86	105
Gródczanki	37,69	196
Gmina Pietrowice Wielkie	6790,29	6651

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Zasięg terytorialny obszaru zdegradowanego prezentuje poniższa mapa. Na obszarze zdegradowanym mieszka 2412 osób, a jego powierzchnia wynosi 47,73 ha, co stanowi odpowiednio 36,3 % mieszkańców i 0,7 % powierzchni gminy.

Rysunek 27. Obszar zdegradowany.

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o.

Ze względu na fakt, iż na obszarze zdegradowanym zamieszkuje więcej niż 30% mieszkańców całej gminy konieczne jest przeprowadzenie jego delimitacji w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

3 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji został wyznaczony jako część obszaru zdegradowanego, cechująca się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego gminy. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Do wyznaczenia powierzchni obszaru rewitalizacji brano pod uwagę wyłącznie obszary zamieszkałe. W celu optymalnego zaplanowania działań rewitalizacyjnych oraz osiągnięcia maksymalnych rezultatów w odniesieniu do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji przeanalizowano dane dotyczące sytuacji problemowych w poszczególnych sołectwach wykazanych jako obszar zdegradowany. Wyniki zebrano w poniższej tabeli.

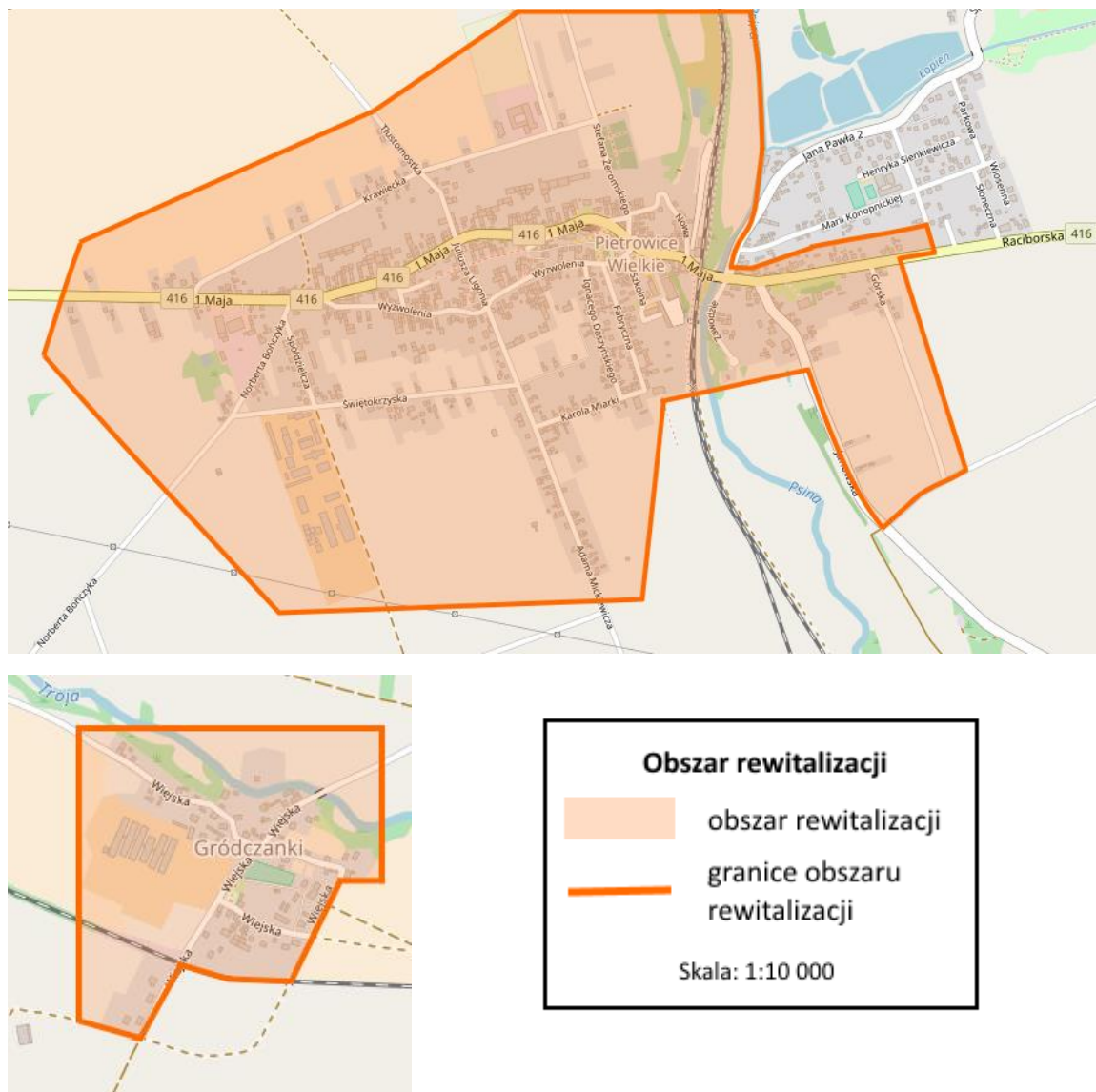
Tabela 38. Dane dotyczące sytuacji problemowej na obszarze zdegradowanym.

Wskaźnik	Jednostki pomocnicze		
	Pietrowice Wielkie	Amandów	Gródczanki
Procent świadczeń z pomocy społecznej	27,1 %	3,5 %	7,1 %
Procent osób w wieku poprodukcyjnym	31,4 %	1,6 %	2,9 %
Wynik Sprawdzianu Szóstoklasisty	51,8 %	67,7 %	51,8 %
Procent bezrobotnych	21,9 %	2,7 %	5,5 %
Procent długotrwale bezrobotnych	28,0 %	2,0 %	8,0 %

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich

Sołectwem, gdzie występuje największa koncentracja ludności, obiektów budowlanych, infrastruktury publicznej oraz usług są Pietrowice Wielkie. Obszary te posiadają więc istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Nasilenie problemów w poszczególnych częściach Pietrowic Wielkich jest zróżnicowane. W części Pietrowic Wielkich, gdzie znajduje się nowa zabudowa domków jednorodzinnych, nie zdiagnozowano nasilenia podstawowych problemów społecznych, w związku z czym zdecydowano o wyłączeniu tej części Pietrowic Wielkich z obszaru rewitalizacji. Ponadto do obszaru rewitalizacji włączono teren Gródczanek, które charakteryzowały się najwyższą wartością wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej. Szczegółową lokalizację wytyczonego obszaru rewitalizacji, przedstawia poniższa mapa.

Rysunek 28. Obszar rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie www.openstreetmap.org.

Wyznaczony obszar rewitalizacji ma powierzchnię 240,82 ha, co stanowi 3,55% powierzchni całej gminy i zamieszkuje go łącznie 1965 osób, czyli 29,5% ludności całej gminy. Obszar rewitalizacji jest podzielony na dwa podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W związku z powyższym wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi określone w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

4 Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.

Problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji są przyczyną zahamowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Główne problemy zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji w zakresie sfery społecznej to:

- wysoki udział osób starszych w populacji
- niewystarczający poziom edukacji
- duża ilość gospodarstw domowych pobierających świadczenia z pomocy społecznej
- niski poziom aktywności społeczności lokalnej

W poniższej tabeli zebrane zostały dane statystyczne dotyczące obszaru rewitalizacji w odniesieniu do całej gminy. Porównanie to pozwala na pogłębioną diagnozę obszaru oraz ocenę efektywności planowanych działań.

Tabela 39. Dane statystyczne dotyczące obszaru rewitalizacji.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Pietrowice Wielkie
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	312 osób	1027 osób
Wynik Sprawdzianu Szóstoklasisty	51,8 %	57,22 %
Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	16 gospodarstw domowych	50 gospodarstw domowych
Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności	14 gospodarstw domowych	39 gospodarstw domowych
Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia pomocy społecznej	28 gospodarstw domowych	85 gospodarstw domowych

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich.

Jak wynika z powyższych danych 30,4 % osób w wieku poprodukcyjnym w całej gminie zamieszkuje obszar rewitalizacji w związku z czym wskazane są działania związane z aktywizacją osób starszych oraz opracowaniem dedykowanym im usług społecznych. Ważne jest również zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych poprzez zróżnicowane narzędzia integracyjne.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się 32% procent wszystkich gospodarstw domowych pobierających świadczenia z pomocy społecznej. Kluczowe jest zatem ukierunkowanie na działania aktywizujące mieszkańców oraz pozwalające na przeciwdziałanie taki niekorzystnym zjawiskom społecznym jak ubóstwo czy bezrobocie. Ponadto w odniesieniu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ważne jest podejmowanie działań polegających na odpowiednim dostosowaniu przestrzeni i budynków publicznych.

Pod względem wyników Sprawdzianu Szóstoklasisty uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Pietrowicach Wielkich osiągnęli wynik niższy niż średnia dla gminy. Jest to też rezultat znacznie niższy niż średnia dla powiatu raciborskiego wynosząca 61,34%. Wskazuje to na potrzebę podejmowania działań w zakresie organizacji zajęć o charakterze edukacyjnym.

Istotnym narzędziem pozwalającym na diagnozę obszaru zdegradowanego oraz zaplanowanie projektów rewitalizacyjnych jest ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego. W ramach ankiety, w formie testu wielokrotnego wyboru, uczestnicy wskazywali główne problemy oraz propozycje działań rewitalizacyjnych. Jako główne problemy mieszkańcy wskazali:

- Niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym (57,1 % ankietowanych),
- Odływ ludzi młodych (42,9 % ankietowanych),
- Zanieczyszczenie środowiska (31,8 % ankietowanych),
- Brak poczucia bezpieczeństwa (30,2% ankietowanych),

W odniesieniu do działań rewitalizacyjnych w zakresie projektów społecznych najczęściej mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazywali na:

- Poprawę dostępu do usług dla osób starszych (41,3 % ankietowanych),
- Organizacja wydarzeń kulturalnych (41,3 % ankietowanych),
- Realizacja projektów szkoleniowych (36,5%),
- Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży (28,6%).

W sferze gospodarczej mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazali na potrzebę realizacji programów wsparcia szkoleniowo-doradczego dla osób zainteresowanych tworzeniem własnej działalności gospodarczej (55,6 %) ankietowanych). W odniesieniu do sfery środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej najczęściej wskazywane projekty dotyczyły:

- Rozbudowy/modernizacji infrastruktury drogowej (54,0 % ankietowanych),
- Rozbudowy/modernizacji infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (41,3 % ankietowanych),
- Odnowy zabytków (39,7 % ankietowanych).

Dopełnienie pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji stanowi analiza SWOT będąca podstawowym narzędziem pozwalającym opracowanie strategii działań w kontekście nie tylko sytuacji wewnętrznej, ale także uwarunkowań zewnętrznych niezależnych od władz lokalnych. Analiza SWOT pozwala na syntetyczne ujęcie kluczowych aspektów rozwojowych obszaru rewitalizacji.

Tabela 40. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie miejsc, które z powodzeniem można przekształcić na wysokiej jakości, funkcjonalne przestrzenie publiczne. • Kulturowanie tradycje i tożsamość kulturowa mieszkańców. • Duża liczba zabytków, które mogłyby przyciągnąć turystów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba mieszkań komunalnych – które z jednej strony wskazują na problem ubóstwa, a z drugiej strony wiąże się z sporymi kosztami utrzymania, • Niewystarczający dostęp do usług organizacji pozarządowych, • Niski poziom edukacji wśród dzieci i młodzieży, • Brak odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznej, • Duża liczba zaniedbanych zabytków. • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Obiekty zdegradowane z możliwością wykorzystania na cele społeczne, gospodarcze i kulturalne. • Dogodne położenie w pobliżu głównej drogi wojewódzkiej 416. • Dostępność funduszy europejskich do współfinansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. • Potencjał turystyczny zwiany z walorami przyrodniczymi i dziedzictwem kulturowym. • Lokalizacja na terenie przygranicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba osób starszych, wzrost kosztów w zakresie usług opiekuńczych, zdrowotnych, problem z dostępnością tych usług, • Dalsza degradacja środowiska naturalnego związanego z niską emisją, • Niewystarczające środki w budżecie Gminy.

Źródło: opracowanie B-Expert sp. z o.o.

5 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w gminie Pietrowice Wielkie będzie się charakteryzował wysoką dostępnością usług społecznych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, będzie miejscem z atrakcyjną przestrzenią publiczną sprzyjającą aktywizacji i integracji zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na obszarze rewitalizacji zostaną zniwelowane problemy społeczne, a działania wspierające przedsiębiorczość przyczynią się do rozwoju gospodarczego przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

6 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

CEL nr 1 Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji wraz z utworzeniem wysokiej jakości przestrzeni publicznej.

CEL nr 2 Podniesienie jakości kształcenia i edukacji na obszarze Gminy Pietrowice Wielkie z szczególnym uwzględnieniem wyrównywania szans edukacyjnych i udziału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

CEL nr 3 Aktywizacja i integracja społeczna wraz z rozwojem przedsiębiorczości i ograniczaniem wykluczenia społecznego wśród mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Cel szczegółowy nr 1 Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji wraz z utworzeniem wysokiej jakości przestrzeni publicznej.

Istotnym punktem programu rewitalizacji jest tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej i wykorzystaniu jej na cele kulturalne, społeczne oraz aktywizujące. Na terenie gminy istnieją niewykorzystane zaniedbane przestrzenie, które obecnie nie pełnią istotnych funkcji. Zamysłem

zapisów programu rewitalizacji jest wykorzystanie tych przestrzeni w szczególności w celu rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w niniejszym dokumencie. Jednym z takich terenów w gminie Pietrowice Wielkie jest obszar przy rzece Psinie, który obecnie stanowi niezagospodarowane tereny zielone. W ramach przewidzianych przedsięwzięć zaplanowano przeznaczyć ten teren na bulwary z promenadą wraz z traktem pieszo-rowerowym i miejscami do odpoczynku. Szczególnie istotnym dla mieszkańców gminy obiektem wymagającym odnowy i nadania nowych funkcji jest budynek nieczynnego dworca kolejowego w Pietrowicach Wielkich. Konieczne jest zaadaptowanie obiektu na Centrum Usług Społecznościowych. Potrzeba ta wynika z braku miejsc wysokiej jakości infrastruktury publicznej na terenie gminy. Przede wszystkim brakuje miejsc w którym mogłyby być świadczone usługi społeczno-zawodowe, w tym usługi edukacyjne, opiekuńcze i doradcze, warunkujące prawidłowe funkcjonowanie społeczne gminy. Potrzeba realizacji projektu uwarunkowana jest głównie nasilającymi się negatywnymi zjawiskami społecznymi występującymi

na obszarze gminy, które wpływają na zwiększenie liczby osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Powyższy cel jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców. Przedsięwzięcia związane z poprawą sfery technicznej i funkcjonalno-przestrzennej wpływają istotnie na jakość życia mieszkańców. Kształtowanie przestrzeni obszaru rewitalizacji zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego koncentruje się na zapewnieniu wysokiej dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

Kierunki działania:

- Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni o funkcji rekreacyjnej i kulturalnej
- Stworzenie przestrzeni dla rozwijania usług społecznych
- Podniesienie funkcjonalności przestrzeni publicznej i jakości usług administracyjnych

Powyższe kierunki działań zostaną zrealizowane dzięki następującym projektom:

- Projekt nr 1 Adaptacja terenów nad rzeką Psiną na bulwary z promenadą i traktem pieszo-rowerowym.
- Projekt nr 2 Adaptacja budynku dawnego dworca kolejowego na Centrum Usług Społecznościowych w Pietrowicach Wielkich.
- Projekt nr 3 Adaptacja budynku Urzędu Gminy do aktualnych standardów obsługi petenta wraz z zapewnieniem dostępności osobom niepełnosprawnym.
- Projekt nr 4 Adaptacja części terenu bazy Zakładu Gospodarki Komunalnej na PSZOK.
- Projekt nr 5 Zagospodarowanie i poprawa funkcjonalności części placu GS przed Centrum Społeczno-Kulturalnym.

Cel nr 2 Podniesienie jakości edukacji na obszarze rewitalizacji ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz udziału osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przeprowadzona diagnoza wykazała, iż na terenie gminy Pietrowice Wielkie poziom edukacji jest zbyt niski. Ponadto konieczne jest nakierowanie dzieci i młodzieży na kluczowe kierunki i rozwijanie ich umiejętności. Projekty te powinny skupiać się na rozwijaniu szczególnych umiejętności dla uzdolnionych dzieci, jak i udzielać pomocy uczniom słabszym. Ponadto zaplanowano także wspieranie edukacji w zakresie ochrony środowiska i efektywności energetycznej. Zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju ważne jest łączenie postępu gospodarczego i społecznego z jednoczesną dbałością o środowisko naturalne.

Cel nr 2 skupia się przede wszystkim na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę jakości kształcenia i pobudzenie aktywności wśród społeczności. W gminie Pietrowice Wielkie i w szczególności na obszarze rewitalizacji rośnie liczba osób starszych. Potrzebne są działania mające wpływ na integrację i aktywizację osób starszych w tym projekty edukacyjne dla osób starszych np. sztuka, gospodarka, obsługa komputera, zajęcia techniczne), prelekcje, spotkania. Ważnym aspektem w ramach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie: integracja osób nieaktywnych zawodowo oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wszelkie działania aktywizujące najmłodszych mieszkańców z terenu gminy, pobudzenie aktywności kulturalnej mieszkańców, wspieranie osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja seniorów.

Kierunki działania:

- Podniesienie poziomu edukacji,
- Wspieranie procesu uczeni się przez całe życie,
- Podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie edukacji ekologicznej i środowiskowej.

Powyższe kierunki działań zostaną zrealizowane dzięki następującym projektom:

- Projekt nr 8 Najlepsza szkoła- podniesienie jakości edukacji w gminie Pietrowice Wielkie.
- Projekt nr 9 Akademia seniora- edukacja osób starszych.
- Projekt 12 Nasze miejsce- utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży.
- Projekt 13: Edukacja ekologiczna.

Cel nr 3 Aktywizacja i integracja społeczna wraz z rozwojem przedsiębiorczości i ograniczaniem wykluczenia społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ważnym elementem w funkcjonowaniu społeczności lokalnej są działające organizacje pozarządowe, które będą miały możliwość podejmowania inicjatyw wspierających poprawę życia i integracji lokalnej społeczności. Projekty przewidziane w ramach celu nr 3 przewidują kompleksowe

działania na rzecz integracji osób, rodzin, grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji. Zaplanowano również przedsięwzięcia dla osób starszych dzięki którym będą mogli spędzać czas na zajęciach zgodnie ze swoimi zainteresowaniami. Projekty te wpłyną pozytywnie na przeciwdziałanie patologiom społecznym, wykluczeniu społecznym, a także wzmocnią aktywność gospodarczą na obszarze zdegradowanym. By dany region się rozwijał konieczne są także przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości. Zbyt niski poziom przedsiębiorczości jest przyczyną powstawania problemów w sferze społecznej. W pierwszej kolejności powoduje wzrost liczby osób bezrobotnych, a co za tym idzie zmniejszenie się dochodów mieszkańców.

Kierunki działań:

- Integracja i aktywizacja lokalnej społeczności.
- Rozwój przedsiębiorczości.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Powyższe kierunki działań zostaną zrealizowane dzięki następującym projektom:

- Projekt nr 6 Aktywna integracja w Gminie Pietrowice Wielkie.
- Projekt nr 7 Aktywizacja i integracja osób starszych.
- Projekt nr 10 Na drodze do biznesu.
- Projekt nr 11 W zdrowym ciele zdrowy duch – zajęcia rehabilitacyjno-ruchowe dla osób starszych.
- Projekt nr 12 Nasze miejsce- utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży.
- Projekt nr 2 Adaptacja budynku dawnego dworca kolejowego na Centrum Usług Społecznościowych w Pietrowicach Wielkich.

7 Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer projektu	1
Tytuł projektu	Adaptacja terenów nad rzeką Psiną na bulwary z promenadą i traktem pieszo-rowerowym.
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Tereny nad rzeką stanowią niezagospodarowane tereny zielone. Bulwary z promenadą stałyby miejscem wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców oraz atrakcją turystyczną, a z racji niedalekiej odległości od Centrum Społeczno-Kulturalnego poszerzyłyby ofertę atrakcji i imprez kulturalno-gospodarczych.
Zakres projektu	Projekt zakłada adaptację terenów zielonych nad brzegiem rzeki Psiny na bulwary z traktem pieszo-rowerowym i miejscami do odpoczynku. Trakt pieszo-rowerowy zostałby przedłużony wzdłuż torów kolejowych do miejsca przeznaczonego na nowe osiedle domków jednorodzinnych, przy okazji umożliwiając bezpieczne dotarcie do dróg transportu rolnego, wykorzystywanych na potrzeby turystyki pieszej i rowerowej oraz na plac wystawienniczy w Centrum Społeczno-Kulturalnym.
Prognozowane rezultaty	Efektom projektu będzie poprawa atrakcyjności i estetyki przestrzeni publicznej oraz stworzenie mieszkańcom miejsca do rekreacji a także organizacji wydarzeń kulturalnych. W efekcie poprawie ulegnie jakość życia na obszarze rewitalizacji.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2019-2023
Szacowana wartość	400 000 zł
Numer projektu	2
Tytuł projektu	Adaptacja budynku dawnego dworca kolejowego na Centrum Usług Społecznościowych w Pietrowicach Wielkich
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Aktualnie na terenie gminy brak jest wysokiej jakości infrastruktury publicznej, w której mogą być realizowane usługi społeczno-zawodowe, w tym usługi edukacyjne, opiekuńcze i doradcze, warunkujące prawidłowe funkcjonowanie społ. gminnej. Potrzeba realizacji projektu

	uwarunkowana jest gł. nasilającymi się negatywnymi zjawiskami społecznymi występującymi na obszarze gminy, które wpływają na zwiększenie liczby osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym
Zakres projektu	Przedmiotem projektu jest adaptacja zdegradowanego budynku dawnego dworca kolejowego, przy ul. 1 Maja, na Centrum Usług Społecznościowych w Pietrowicach Wielkich wraz z zakupem wyposażenia niezbędnym do jego prawidłowego funkcjonowania. W CUS realizowane będą usługi aktywizacji społeczno-zawodowej, usługi edukacyjne, opiekuńcze i doradcze, warunkujące prawidłowe funkcjonowanie społeczności gminnej. CUS stanie się miejscem spotkań, zdobywania wiedzy oraz aktywizacji społecznej, zwłaszcza z uwzględnieniem osób starszych zaspokajając tym samym potrzeby lokalnej społeczności, często dotkniętej dysfunkcjami i patologiami społ. Projekt jest ściśle powiązany z działaniami planowanymi do realizacji z EFS, w tym z projektem dot. aktywnej integracji oraz innymi jak: wsparcie dla os. zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gosp., podnoszenie kwalifikacji zawodowych os. dorosłych, czy usług społ. i zdrowotnych.
Prognozowane rezultaty	Realizacja projektu pozwoli na stworzenie przestrzeni dla wysokiej jakości usług społecznych co w efekcie przyczyni się do niwelowania negatywnych zjawisk w sferze społecznej.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2018-2022
Szacowana wartość	2 500 000 zł
Numer projektu	3
Tytuł projektu	Adaptacja budynku Urzędu Gminy do aktualnych standardów obsługi klienta wraz z zapewnieniem dostępności osobom niepełnosprawnym
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Ze względu na wzrost zatrudnienia w UG oraz na zaniżone standardy pomieszczeń konieczna jest przebudowa pomieszczeń Urzędu, ze szczególnym uwzględnieniem parteru budynku oraz zapewnienia dostępności pomieszczeń osobom niepełnosprawnym

Zakres projektu	Projekt przewiduje przebudowę pomieszczeń UG, adaptację parteru obecnie nieużywanego, w którym zlokalizowane zostałyby pomieszczenia komórek najczęściej odwiedzanych przez petentów, przebudowę elewacji, docieplenie budynku, wymianę konstrukcji i pokrycia dachu oraz wyposażenie budynku w windę zewnętrzną.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie podniesienie jakości usług administracyjnych oraz lepsze dostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020 – 2023
Szacowana wartość	900 000 zł
Numer projektu	4
Tytuł projektu	Adaptacja części terenu bazy Zakładu Gospodarki Komunalnej na PSZOK
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Gmina nie posiada PSZOKu, z boksami do składowania selektywnego różnego typu odpadów komunalnych i z odpowiednią infrastrukturą
Zakres projektu	Projekt zakłada utwardzenie terenu placu bazy ZGK, wykonanie ogrodzenia i boksów na kontenery do składowania segregowanych odpadów komunalnych mieszkańców gminy.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie poprawa stanu środowiska naturalnego.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2018 - 2019
Szacowana wartość	200 000 zł
Numer projektu	5
Tytuł projektu	Zagospodarowanie i poprawa funkcjonalności części placu GS przed Centrum Społeczno-Kulturalnym
Wnioskodawca	Gminna Spółdzielnia w Pietrowicach Wielkich
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Część zdegradowanego terenu po byłej słodowni została wykupiona przez Gminę Pietrowice Wielkie od Gminnej Spółdzielni i zaadaptowana na Centrum Społeczno-Kulturalne z przestrzenią wystawienniczą. Pozostała część placu wymaga zmiany nawierzchni, a stare obiekty - renowacji, aby teren ten wkomponował się w infrastrukturę istniejącego Centrum Społeczno – Kulturalnego.

Zakres projektu	Projekt zakłada wymianę utwardzenia części placu (należącego do GS) kostką brukową, oraz renowację starych budynków gospodarczych.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie poprawa ładu przestrzennego i podniesienie estetyki otoczenia.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020-2023
Szacowana wartość	1500 000 zł
Numer projektu	6
Tytuł projektu	Aktywna integracja w Gminie Pietrowice Wielkie
Wnioskodawca	GOPS, NGO, Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Problemem do rozwiązania jest wykluczenie społeczne mieszkańców obszaru zdegradowanego, a także niski stopień aktywności społecznej i zawodowej.
Zakres projektu	Projekt przewiduje kompleksowe działania na rzecz integracji osób, rodzin, grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie wsparcie grupy osób z terenu rewitalizacji w zakresie włączenia społecznego.
Miejsce realizacji	Gmina Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020-2023
Szacowana wartość	600 000 zł
Numer projektu	7
Tytuł projektu	Aktywizacja i integracja osób starszych
Wnioskodawca	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej/ Gminna Biblioteka Publiczna/ Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Wraz z sukcesywnym wzrostem ilości osób starszych zamieszkujących w gminie Pietrowice Wielkie pojawiają się problemy związane brakiem odpowiednio dostosowanych usług społecznym dla osób starszych, co w efekcie prowadzi do niskiej aktywności tej grupy.
Zakres projektu	W ramach projektu seniorzy będą mogli spędzać czas na zajęciach zgodnych z zainteresowaniami (roboty gry planszowe, śpiew, taniec, czytanie książek itp.). Planuje się organizację pogawędek, prelekcji na tematy interesujące osoby starsze, wycieczki krajoznawcze i spotkania międzypokoleniowe.

Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020-2023
Szacowana wartość	400 000 zł
Numer projektu	8
Tytuł projektu	Najlepsza szkoła- podniesienie jakości edukacji w gminie Pietrowice Wielkie
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Niski poziom wyników osiąganych przez uczniów szkół podstawowych na obszarze zdegradowanym oraz brak wystarczającej oferty rozwijanej zainteresowania
Zakres projektu	Projekt będzie zakładał realizację zajęć dodatkowych dla uczniów mających problemy w nauce jak i uczniów zdolnych, którzy mają utrudniony dostęp do szerszej oferty edukacyjnej z uwagi na zamieszkanie na obszarze wiejskim.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie podniesienie umiejętności uczniów z terenu rewitalizacji w zakresie kompetencji kluczowych.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020-2022
Szacowana wartość projektu	400 000 zł
Numer projektu	9
Tytuł projektu	Akademia seniora- Edukacja osób starszych
Wnioskodawca	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej/ Gminna Biblioteka Publiczna/ Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Brak oferty edukacyjnej dla osób starszych pozwalającej na rozwijanie zainteresowań jak również podstawowej wiedzy z zakresu technologii informacyjnej.
Zakres projektu	Zajęcia edukacyjne dla seniorów (np. sztuka, gospodarka, obsługa komputera, zajęcia techniczne), prelekcje, spotkania.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie podniesienie poziomu wiedzy osób starszych w zakresie zastosowania technologii informatycznej w życiu codziennym.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020-2023

Szacowana wartość	400 000 zł
Numer projektu	10
Tytuł projektu	Na drodze do biznesu
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Brak wystarczających kompetencji w zakresie przedsiębiorczości dostosowanych do obecnego rynku pracy zniechęcające do podejmowania samozatrudnienia.
Zakres projektu	Kursy i warsztaty nakierowane na budowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży oraz na podnoszenie kompetencji w zakresie przedsiębiorczości osób dorosłych, prowadzące do podjęcia, prowadzenia i rozwoju własnej działalności gospodarczej, skutkującej tworzeniem miejsc pracy
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie poszerzenie przez mieszkańców obszaru rewitalizacji wiedzy z zakresu przedsiębiorczości.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2019-2021
Szacowana wartość	300 000 zł
	11
Tytuł projektu	W zdrowym ciele zdrowy duch – zajęcia rehabilitacyjno-ruchowe dla osób starszych
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie/ GOPS
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Wiek, stan zdrowia, niesamodzielność, sprawiają, iż osoby starsze tracą możliwość korzystania z usług rehabilitacyjnych i uczestnictwa w innego rodzaju zajęciach ruchowych, prowadząc do wykluczenia społecznego.
Zakres projektu	Utworzenie miejsca opieki, zapewniającego opiekę dzienną, oferującego zajęcia ruchowe, rehabilitacyjne, itp., służące zachowaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie popraw kondycji i stanu zdrowia osób starszych z obszaru rewitalizacji.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie, Gródczanki
Okres realizacji	2020-2023
Szacowana wartość	700 000 zł
Numer projektu	12
Tytuł projektu	Utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży

Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Brak wystarczającej liczby miejsc przeznaczonych do spędzania wolnego czasu dedykowanych dla dzieci i młodzieży
Zakres projektu	Uruchomienie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży, w ramach której organizowane będą różnego rodzaju zajęć. Świetlica zostanie także wyposażona w niezbędny sprzęt.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie sprawnie funkcjonująca świetlica środowiskowa zapewniająca wsparcie i rozwijanie zainteresowań dzieciom i młodzieży z obszaru rewitalizacji.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2020-2023
Szacowana wartość	500 000 zł
Numer projektu	13
Tytuł projektu	Edukacja ekologiczna
Wnioskodawca	Gmina Pietrowice Wielkie
Skrócony opis problemu do rozwiązania	Problemem jest niska świadomość osób z obszaru rewitalizacji w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do środowiska
Zakres projektu	Projekt obejmuje realizację warsztatów i spotkań poświęconych ekologii a także opracowanie materiałów informacyjnych dla osób z obszaru rewitalizacji.
Prognozowane rezultaty	Efektem projektu będzie podniesienie świadomości ekologicznej i wiedzy na temat ochrony środowiska.
Miejsce realizacji	Pietrowice Wielkie
Okres realizacji	2019-2020
Szacowana wartość	200 000 zł

8 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Oprócz projektów wymienionych w poprzednim rozdziale przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą sukcesywnie uzupełniane innymi działaniami. Z wyprzedzeniem nie można przewidzieć wszystkich działań jakie będą potrzebne do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej, stąd Gmina Pietrowice Wielkie będzie na bieżąco reagować na potrzeby mieszkańców i aktualizować program rewitalizacji i poszerzać o zaplanowane inne działania.

Przedsięwzięcia uzupełniające Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023:

- Termomodernizacja budynków mieszkalnych, zwiększenie efektywności energetycznej, a w tym ocieplenie obiektu, wymiana oświetlenia na energooszczędne, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej na jak najbardziej szczelne, by oszczędzić energie, a także montaż odnawialnych źródeł ciepła. Projekty tego typu nakierowane są przede wszystkim na mieszkańców zdegradowanych, zaniedbanych budynków.
- Poprawa stanu zagospodarowania i użyteczności budynków publicznych –a w tym niezbędne prace związane z usprawnieniami dla osób niepełnosprawnych, poprawy funkcjonalności instytucji, świadczenia usług.
- Organizacja wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, sportowych w ramach aktywizacji i integracji mieszkańców, a w szczególności osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.
- Praca socjalna z osobami ubogimi, korzystającymi z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Integracja osób niepełnosprawnych w szczególności z obszaru zdegradowanego – przedsięwzięcia nakierowane na aktywizację i integrację osób niepełnosprawnych, ale także w zakresie działań służących poprawie zdrowia, aktywności fizycznej czy edukacji.
- Promocja regionu i dziedzictwa kulturowego występującego w Gminie Pietrowice Wielkie, wzmocnienie potencjału turystycznego.
- Rozwijanie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców Gminy Pietrowice Wielkie.

Powyższe projekty i kierunki rozwoju są spójne z programem rewitalizacji i wpłyną pozytywnie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów występujących na terenie gminy Pietrowice Wielkie. Ponadto nie wyklucza się realizacji innych działań spójnych z wizją i celami niniejszego dokumentu.

9 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

By skutecznie wyprowadzić obszar zdegradowanym z zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej konieczne jest zapewnienie komplementarności na poziomie zaplanowanych projektów, ale również finansowania przedsięwzięć ujętych w LPR dla Gminy Pietrowice Wielkie. Zachowanie komplementarności pomiędzy poszczególnymi działaniami pozwala na lepsze wykorzystanie środków finansowych. Planowane do realizacji projekty rewitalizacyjne będą finansowane z różnych, wzajemnie łączących się i uzupełniających, źródeł, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

Niniejszy dokument zachowuje zgodność pod względem komplementarności w pięciu aspektach:

- Przestrzennym,
- Problemowym,
- Proceduralno-Instytucjonalnym,
- Międzyokresowym,
- Źródeł finansowania,

Aspekt związany z zagadnieniem komplementarności projektów w ramach rewitalizacji jest obok szczegółowej diagnozy, partycypacji społecznej bardzo ważnym elementem opracowywania Programu Rewitalizacji, co jest podkreślane również przez Ministerstwo Rozwoju. Komplementarność jest w tym wypadku rozumiana jako zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami, co ma umożliwić wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację, oraz zapewnić skuteczność działań w każdym obszarze problemowym.

Komplementarność przestrzenna – w ramach niniejszego dokumentu zaplanowano wszystkie przedsięwzięcia w taki sposób, by uzupełniały się w przestrzeni gminy. Działania zaplanowane w ramach niniejszego dokumentu będą także oddziaływać na inne obszary gminy, a przede wszystkim na wyznaczony obszar zdegradowany. Przy sporządzaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pietrowice Wielkie uwzględniono wzajemne powiązania zgłoszonych projektów ze wszystkich pięciu sfer komplementarności. By uwzględnić efektywniejszą synergię pomiędzy działaniami zaplanowanymi do realizacji będzie również wykonywana ciągła analiza następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej gminy.

Komplementarność problemowa – zaplanowane działania do realizacji uzupełniają się tematycznie, co spowoduje, iż LPR dla gminy Pietrowice Wielkie będzie oddziaływał na wyznaczony obszar

zdegradowany we wszystkich sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno- funkcjonalnej). Opracowany program rewitalizacji oparty jest na kompleksowym podejściu do zdiagnozowanych problemów występujących na obszarze zdegradowanym. Wdrożenie projektów podstawowych, ale i tych z listy uzupełniającej przyczyni się do rozwiązania problemów występujących na obszarze zdegradowanym we wszystkich sferach w tym społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej a również będzie mieć pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Program Rewitalizacji został opracowany tak, by obejmował on całościowe podejście do wyprowadzania obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej, dlatego też zawiera projekty zarówno infrastrukturalne, ale również „miękkie” takie jak np. warsztaty, szkolenia mające służyć społeczności w celu walki z wykluczeniem społecznym i brakiem aktywności społeczno-gospodarczej na zdegradowanym terenie.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna związana jest z system zarządzania programem rewitalizacji Gminy, który to pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Do zadań należących do Urzędu Gminy w Pietrowicach Wielkich będzie należało koordynowanie wszystkich działań w ramach LPR dla Gminy Pietrowice Wielkie, jak również ich aktualizacja. Urząd będzie również koordynował i opiniował projekty pochodzące od Rady Gminy a dotyczących obszaru rewitalizacji. Opracowany system zarządzania programem rewitalizacji pozwoli na efektywną współpracę instytucji zarówno publicznych jak i prywatnych.

Komplementarność międzyokresowa – Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie jest kontynuacją poprzednich działań podejmowanych w szczególności w okresie 2007-2013 w kontekście angażowania środków unijnych w działania prospołeczne i przyczyniające się do rewitalizacji. W poprzedniej perspektywie programowania funduszy unijnych Gmina Pietrowice Wielkie nie opracowała programu rewitalizacji. Jednak podejmowano liczne działania mające na celu rewitalizację obszaru zdegradowanego. Jednakże niniejszy dokument po raz pierwszy podejmuje kwestię kompleksowej rewitalizacji w gminie Pietrowice Wielkie uwzględniając jednocześnie działania infrastrukturalne jak i społeczne. Dzięki temu problemy, z którymi boryka się gmina zostaną zniwelowane, a zdegradowanej przestrzeni zostanie przywrócony ład przestrzeni publicznej. Założenie LPR odnoszą się ściśle do tych zapisów (korespondują z nimi) i stanowią logiczne nawiązanie do uprzednio podejmowanych działań. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań inwestycyjnych i społecznych pozwalają na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w aktualnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania - Projekty zaplanowane do realizacji uwzględniają konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia z funduszami z różnych źródeł unijnych EFRR, EFS, FS bez ryzyka podwójnego finansowania. Uzupełnieniem środków wspólnotowych będzie wkład własny

podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań (publiczny i prywatny). Pomędzy działaniami zaplanowanymi w dokumencie zachodzi ścisła synergia szczególnie w ramach projektów finansowanych z EFRR i EFS. W LPR dla Gminy Pietrowice Wielkie założono różne źródła finansowania, by efektywniej i skuteczniej wdrażać działania rewitalizacyjne.

10 Indykatywne ramy finansowe.

Tabela 41. Indykatywne ramy finansowe.

Nr	Tytuł projektu	Całkowita kwota projektu	Okres realizacji	Środki własne Wnioskodawcy	Zewnętrzne źródła finansowania
1	Adaptacja terenów nad rzeką Psiną na bulwary z promenadą i traktem pieszo-rowerowym	400 000 zł	2019-2023	60 000 zł	10.3.3/10.3. RPO województwa śląskiego, EFRR 340 000 zł
2	Adaptacja budynku dawnego dworca kolejowego na Centrum Usług Społecznościowych w Pietrowicach Wielkich	2 500 000 zł	2018-2022	375 000 zł	10.3.3/10.3.5 RPO województwa śląskiego, EFRR, 2 125 000 zł
3	Adaptacja budynku Urzędu Gminy do aktualnych standardów obsługi klienta wraz z zapewnieniem dostępności osobom niepełnosprawnym	900 000 zł	2020-2023	327 330 zł	8.2.7 PROW Województwa Śląskiego, 63,63%, 572 670 zł
4	Adaptacja części terenu bazy Zakładu Gospodarki Komunalnej na PSZOK	200 000 zł	2018-2019	30 000 zł	Działanie 5.2.1 , RPO Województwa Śląskiego, 170 000 zł
5	Zagospodarowanie i poprawa funkcjonalności części placu GS przed Centrum Społeczno-Kulturalnym	1 500 000 zł	2020-2023	225 000 zł	10.3.3/10.3.5 RPO województwa śląskiego, EFRR 1 275 000 zł
6	Aktywna integracja w Gminie Pietrowice Wielkie	600 000 zł	2020-2023	90 000 zł	9.1.4 RPO Województwa Śląskiego, EFS 510 000 zł
7	Aktywizacja i integracja osób starszych	400 000 zł	2020-2023	60 000 zł	9.1.4 RPO Województwa

					Śląskiego, EFS 340 000 zł
8	Najlepsza szkoła- podniesienie jakości edukacji w gminie Pietrowice Wielkie	400 000 zł	2020-2022	40 000 zł	11.1.4 RPO Województwa Śląskiego, EFS 360 000 zł
9	Akademia seniora- zajęcia edukacyjne dla osób starszych	400 000 zł	2020-2023	145 480 zł	8.2.7 PROW Województwa Śląskiego, 63,63%, 254 520 zł
10	Na drodze do biznesu	200 000 zł	2021-2023	30 000 zł	7.2 RPO Województwa Śląskiego, 7.2 EFS, 170 000 zł
11	W zdrowym ciele zdrowy duch – zajęcia rehabilitacyjno-ruchowe dla osób starszych	700 000 zł	2020-2023	700 000 zł	9.2.2 działanie z RPO Województwa Śląskiego
12	Nasze miejsce- utworzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży	500 000 zł	2020-2023	75 000 zł	9.2.4 działanie z RPO Województwa Śląskiego , EFS, 425 000 zł
13	Edukacja ekologiczna	200 000 zł	2019-2020	30 000	WFOŚiG, 170 000 zł

11 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

Partycypacja społeczna to ogół działań podejmowanych na rzecz zwiększania udziału społeczności lokalnej (mieszkańców, a także innych interesariuszy, tj. przedsiębiorców i organizacji pozarządowych) w procesie podejmowania decyzji dotyczących zamieszkiwanej jednostki terytorialnej. Jej celem jest efektywniejsze zarządzanie gminą, skuteczne rozwiązywanie problemów, rozwój demokracji lokalnej oraz integracja środowisk lokalnych. Do działań podejmowanych w ramach partycypacji należy informowanie, konsultowanie działań, a także współdecydowanie i kontrola dokonywana przez obywateli. Program Rewitalizacji wymaga współdziałania samorządu gminy i społeczności na każdym etapie: przy opracowywaniu, aktualizacji, a także na etapie wdrażania i realizacji.

W ramach partycypacji społecznej przy tworzeniu Programu Rewitalizacji Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023 przeprowadzono kampanię informacyjną oraz szereg działań aktywnie włączających mieszkańców gminy w podejmowanie istotnych decyzji dotyczących przyszłości oraz działania gminy. Na stronie internetowej Urzędu Gminy w specjalnej zakładce pojawiła się informacja oraz wskazane zostały metody udziału w powstawaniu opracowywanego dokumentu. Wszyscy mieszkańcy mogli wypełnić ankietę, dostępną w formie papierowej na spotkaniach organizowanych w ramach konsultacji społecznych w trakcie zebrań wiejskich, odbywających się w dniach 20-27 września 2017 roku w 11 sołectwach. Ponadto 4 października oraz 21 listopada 2017 roku w Centrum Społeczno-Kulturalnym w Pietrowicach Wielkich odbyły się konferencje dla wszystkich interesariuszy. Celem konsultacji było przekazanie informacji, poznanie opinii mieszkańców i interesariuszy, diagnoza i analiza potrzeb, a przede wszystkim zaangażowanie społeczności lokalnej w proces zarządzania gminą.

Ankieta dotycząca Programu Rewitalizacji składała się z 9 pytań, których celem było poznanie opinii mieszkańców w zakresie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Łącznie na spotkaniach konsultacyjnych zebrano 259 ankiet. 46,64% wszystkich respondentów stanowiły kobiety, 53,36% - mężczyźni. 18,92% ankietowanych to mieszkańcy Pietrowic Wielkich, 11,97% Pawłowa, 11,97% Makowa, 11,20% Krowiarek, 10,42% Samborowic, 7,72% Cyprzanowa, 7,72% Żerdzin, 5,41% Kornic, 5,41% Gródczanek, 5,02% Lekartowa oraz 4,25% Amandowa.

Najwięcej ankietowanych (41,31%) stanowiły osoby w wieku 45-64 lat, 32,43% 25-44 lat, 20,85% 65 lat i więcej. 43,41% respondentów ma wykształcenie zawodowe, 32,17% średnie, 14,37% wyższe, a 9,69% podstawowe. Większość (59,06%) to osoby pracujące, 31,89% to emeryci lub renciści, 5,51% bezrobotni, a 3,54% uczniowie lub studenci.

Ponad połowa respondentów uważa, że gminie zdecydowanie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci Programu Rewitalizacji, 41,83% odpowiedziało „Raczej tak”, jedynie 2,79% uważa, że raczej nie. Większość osób (87,16%) jest zadowolona ze swojego miejsca zamieszkania, a 47,27% osób dostrzega pozytywne zmiany dokonane w ostatnim czasie w swoim miejscu zamieszkania, 42,97% udzieliło odpowiedzi „Raczej tak”.

Mieszkańcy wskazując miejscowości najbardziej potrzebujące rewitalizacji, wymieniali najczęściej Gródczanki (17,88%), następnie Amandów (14,96%), Maków (12,41%), Pietrowice Wielkie (10,58%). Jako obiekty w najgorszym stanie i wymagające odnowy wskazywano przede wszystkim budynek PKP w Pietrowicach Wielkich (43,27%), Zamek w Krowiarkach (6,43%), remizę Ochotniczej Straży Pożarnej w Makowie (4,86%) oraz budynek starej poczty w Pietrowicach Wielkich (4,09%). Inne wskazywane budynki publiczne to remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Pietrowicach Wielkich, stodoły w Samborowicach, budynek socjalny przy ul. Folwarcznej w Krowiarkach, Dom Kultury w Samborowicach czy dawna szkoła w Żerdzinach.

Jako najważniejsze problemy występujące w miejscu swojego zamieszkania respondenci wskazywali niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (20,43%), odpływ ludzi młodych i dobrze wykształconych (18,86%), niewystarczający dostęp do infrastruktury drogowej lub jej zły stan techniczny (11,14%), brak poczucia bezpieczeństwa (10,29%), zanieczyszczone środowisko (10,14%). Działania, które miałyby poprawić sytuację gminy w zakresie negatywnych zjawisk społecznych to poprawa dostępu do usług dla osób starszych (18,11%), organizacja większej liczby wydarzeń o charakterze kulturalnym, integracyjnym oraz rekreacyjnym dla mieszkańców (17,62%), realizacja programów szkoleniowo-doradczych (15,33%) oraz aktywizacji i integracji (12,07%), a także dodatkowe zajęcia pozalekcyjne (10,93%). W ramach przeciwdziałania negatywnym zjawiskom gospodarczym wskazywano rozbudowanie systemu ulg i zwolnień dla podmiotów prywatnych inwestujących na terenie gminy (38,13%) oraz programy wsparcia szkoleniowo-doradczego dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej (33,08%). W sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej według respondentów najbardziej potrzebna jest rozbudowa i modernizacja: infrastruktury drogowej (23,85%), infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (17,17%), świetlic wiejskich (14,94%) oraz odnowa zabytków (12,72%).

Wyniki przeprowadzonej ankiety wskazują, że mieszkańcy dostrzegają problemy w każdej ze sfer funkcjonowania gminy, jednak są pozytywnie nastawieni do zmian i nie chcą opuszczać swojego miejsca zamieszkania. Najważniejszymi kwestiami jest angażowanie się całej społeczności lokalnej w rozwój gminy, organizowanie wydarzeń, które integrowałyby i zwiększały poczucie wspólnotowości wśród mieszkańców oraz poprawa stanu jakości dróg i budynków.

12 System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji.

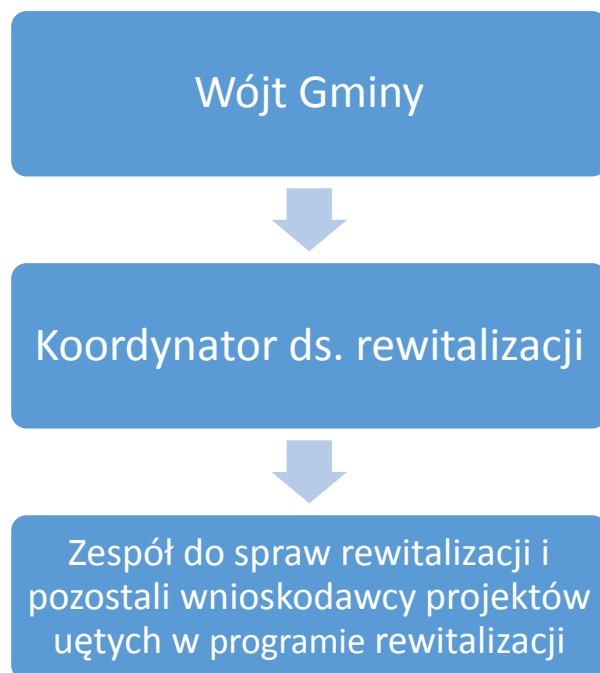
Gmina Pietrowice Wielkie reprezentowana przez Urząd Gminy Pietrowice Wielkie jest odpowiedzialna za przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023.

Koordinowanie i inicjowanie procesów rewitalizacyjnych wynika przede wszystkim z specyfiki zakresu zadań samej gminy, do której należą między innymi:

- Zadania związane z pilnowaniem ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody, oraz gospodarki wodnej,
- Administracja gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- Zaopatrzenie w wodę, kanalizację, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- Działania związane z pomocą społeczną, w tym ośrodki i zakłady opiekuńcze,
- Edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych i wielu innych zadań.

By usprawnić proces realizacji zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pietrowice Wielkie osobą odpowiedzialną za zarządzanie będzie Wójt Gminy. Za nadzór merytoryczny i koordynację odpowiedzialny będzie zespół do spraw rewitalizacji złożony z Koordynatora ds. rewitalizacji, 2 pracowników Referatu Organizacyjnego i przedstawiciela Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Koordynatora rewitalizacji wyznacza Wójt Gminy spośród pracowników Urzędu Gminy o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu w szczególności w zakresie pozyskiwania środków unijnych. Głównym zamysłem, co do odpowiedzialności za przygotowanie i wdrażanie programu rewitalizacji jest powierzenie zadań pracownikom Urzędu Gminy. W związku z powyższym nie przewiduje się dodatkowych kosztów związanych z zarządzaniem programem rewitalizacji. Skład zespołu do spraw rewitalizacji zostanie zaproponowany przez Koordynatora ds. rewitalizacji i przedłożony wójtowi do akceptacji. Zespół będzie spotykał się raz na pół roku w celu monitorowania postępów w realizacji Programu a także organizacji zadań.

Rysunek 29 Struktura zarządzania programem rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Istotną częścią zarówno przygotowania, realizacji jak i wdrożenia programu rewitalizacji jest włączenie społeczne. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, które zostały zdiagnozowane w niniejszym dokumencie. Dlatego też operator będzie współpracował także z interesariuszami, a w tym między innymi organizacjami pozarządowymi, partnerami gospodarczymi w zakresie realizacji przedsięwzięć zapisanych w programie rewitalizacji.

Do głównych obowiązków operatora programu rewitalizacji należy:

- koordynacja procesów rewitalizacyjnych na terenie gminy,
- planowanie długoletniego budżetu gminy z uwzględnieniem środków na realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przeprowadzanie akcji informacyjnej i promocyjnej względem programu, a także projektów zaplanowanych w dokumencie Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Pietrowice Wielkie na lata 2018-2023,
- kooperowanie z interesariuszami i organizacjami pozarządowymi,
- monitorowanie stopnia realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych,
- przygotowanie i realizacja projektów infrastrukturalnych zaplanowanych w projekcie, jak i „miękkich”,
- aktualizowanie programu rewitalizacji,

Organem przyjmującą program rewitalizacji jest Rada Gminy Pietrowice Wielkie i ona także uchwała dokument, ale również koordynuje, monitoruje i nadzoruje jego efekty. Jak już wspomniano realizacja leży po stronie operatora, ale zespół do spraw rewitalizacji weźmie też pod uwagę by proces wdrażania poszczególnych projektów ujmował aspekt społeczny.

13 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Sprawne zarządzanie i realizacja zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga opracowania systemu monitoringu, który pozwoli na weryfikację skuteczności poszczególnych działań. Śledzenie stopnia realizacji założeń zapisanych w omawianym dokumencie strategicznym wymaga także dostosowywania do zmieniających się warunków w otoczeniu Gminy. Podstawą obszaru monitorowania i ewaluacji Programu będzie realizacja działań i projektów uwzględnionych w niniejszym dokumencie.

Monitorowanie postępów wdrożeniowych dotyczących założeń zapisanych w Programie Rewitalizacji jest istotnym czynnikiem realizacji celów, a także jest podstawą do sukcesu związanego z działaniami ujętymi w dokumencie. By było to możliwe konieczne jest powierzenie tych funkcji właściwym organom, jednostkom. Za wdrażanie LPR i monitorowanie postępów będzie odpowiedzialny Urząd Gminy w Pietrowicach Wielkich. Wszelkie zmiany w dokumencie uchwalane będą przez radę Gminy.

Monitorowanie omawianego dokumentu strategicznego w szczególności zachodzić będzie na płaszczyźnie postępu rzeczowego i finansowego. Pierwsza z płaszczyzn oceny służyć będzie zobrazowaniu w jakim stopniu zostały zrealizowane cele Programu Rewitalizacji, a druga z nich będzie kontrolować racjonalność i wysokość wydatków poniesionych w ramach realizacji poszczególnych działań. Monitorowanie realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań rewitalizacyjnych, w oparciu o szereg wskaźników pochodzących z publicznego systemu informacji statystycznej (GUS) lub wewnętrznego systemu sprawozdawczości gminy.

Monitoring odbywać się będzie w następujący sposób:

- Kontrola zaplanowanych przedsięwzięć w czasie,
- Kontrola realizacji zadań,
- Kontrola jakości wykonywanych zadań,
- Monitorowanie wydatkowanych środków, finansowanych poszczególnych zadań

Monitorowanie efektów z realizacji przedsięwzięć uwzględnionych w LPR Gmina Pietrowice Wielkie odbywać się będzie zarówno w trakcie jak i po zakończeniu realizacji inwestycji. Kiedy wszystkie przedsięwzięcia zaplanowane w programie zostaną zrealizowane zostanie sporządzone podsumowanie efektów, co dostarczy kompletnych i miarodajnych danych źródłowych obrazujących postęp rzeczowy we wdrażaniu planu oraz umożliwi ocenę jego efektywności.

Do oceny stopnia realizacji założeń LPR dla Gminy Pietrowice Wielkie posłużą odpowiednie wskaźniki monitoringu. Szczegóły znajdują się w zestawieniu poniżej.

Tabela 42. Wskaźniki monitoringu.

L.p.	Wskaźnik produktu	Wartość
1	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją. [ha]	
2	Liczba budynków, którym nadano nowe funkcje społeczne i kulturalne [szt.]	1
3	Liczba wspartych przestrzeni publicznych którym nadano nowe funkcje rekreacyjne i kulturalne. [szt.]	1
4	Liczba mieszkańców objętych wsparciem w zakresie aktywizacji i integracji [osoby]	300
5	Liczba uczniów, którzy otrzymali wsparcie w zakresie nabywania kompetencji kluczowych. [osoby]	100
6	Liczba zrealizowanych projektów infrastrukturalnych	5
7	Liczba zrealizowanych projektów „miękkich”	8

Spis rysunków:

Rysunek 1. Podział gminy Pietrowice Wielkie na jednostki pomocnicze.	11
Rysunek 2. Podstawowe dane dla jednostek pomocniczych.	12
Rysunek 3. Gmina Pietrowice Wielkie na tle Polski.	14
Rysunek 4. Lokalizacja gminy Pietrowice Wielkie na tle powiatu raciborskiego.	15
Rysunek 5. Liczba ludności Gminy Pietrowice Wielkie w latach 2011-2016 według płci.	16
Rysunek 6. Porównanie salda migracji na 1000 osób dla gmin Pietrowice Wielkie, Krzanowice i Rudnik.	18
Rysunek 7 Bezrobotni zarejestrowani w latach 2011-2016	19
Rysunek 8 Rodzaje świadczeń Pomocy Społecznej przyznane w 2016	20
Rysunek 9 Struktura wykształcenia mieszkańców gminy Pietrowice Wielkie.....	22
Rysunek 10. Obszar problemowy pod względem obciążenia demograficznego.	25
Rysunek 11. Obszar problemowy pod względem poziomu bezrobocia.....	26
Rysunek 12. Obszar problemowy pod względem liczby osób długotrwale bezrobotnych.	27
Rysunek 13. Obszar problemowy pod względem poziomu ubóstwa.....	29
Rysunek 14. Obszar problemowy pod względem liczby mieszkań komunalnych.....	30
Rysunek 15. Obszar problemowy pod względem liczby osób z niepełnosprawnościami.	31
Rysunek 16. Obszar problemowy pod względem osób długotrwale chorych.	33
Rysunek 17. Obszar problemowy pod względem liczby NGO.....	34
Rysunek 18. Obszar problemowy pod względem wyników Sprawdzianu Szóstoklasisty.	35
Rysunek 19. Obszar problemowy pod względem poziomu przestępczości.	36
Rysunek 20. Obszar koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej.	39
Rysunek 21. Obszar o nasileniu negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.	44
Rysunek 22. Obszar charakteryzujący się nasileniem negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.	48
Rysunek 23 Stopień skanalizowania gminy Pietrowice Wielkie.....	55
Rysunek 24. Obszar o dużym nasileniu negatywnych zjawisk w sferze technicznej.....	57
Rysunek 25 Źródła energii z podziałem na typ nośnika energii w Gminie Pietrowice Wielkie	60
Rysunek 26. Obszar o nasileniu negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej.....	62
Rysunek 27. Obszar zdegradowany.....	64
Rysunek 28. Obszar rewitalizacji.	66
Rysunek 29 Struktura zarządzania programem rewitalizacji	90

Spis tabel:

Tabela 1. Lista wskaźników zastosowanych w diagnozie obszaru zdegradowanego.....	13
Tabela 2. Wskaźniki dla sfery gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowe.....	14
Tabela 3 Wskaźnik obciążenia demograficznego.....	16
Tabela 4 Porównanie przyrostu naturalnego dla gminy, powiatu i województwa.....	17
Tabela 5 Saldo migracji w latach 2011-2016.....	17
Tabela 6 Bezrobotni zarejestrowani w gminie Pietrowice Wielkie w latach 2011-2016.....	18
Tabela 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2016.....	19
Tabela 8 Liczba pracujących w latach 2011-2016.....	19
Tabela 9 Rozmieszczenie mieszkań komunalnych.....	21
Tabela 10. Szkoły w gminie Pietrowice Wielkie w 2016 roku.....	21
Tabela 11 Organizacje pozarządowe w podziale na sołectwa.....	23
Tabela 12. Wskaźniki dla sfery społecznej.....	23
Tabela 13. Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	24
Tabela 14. Wartość bezrobocia w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	25
Tabela 15. Wartość długotrwałego bezrobocia w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	27
Tabela 16. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu ubóstwa w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	28
Tabela 17. Liczba mieszkań komunalnych na 100 osób.....	29
Tabela 18. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu niepełnosprawności w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	30
Tabela 19. Gospodarstwa domowe pobierające świadczenia z tytułu długotrwałej choroby w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	32
Tabela 20. Liczba działających NGO w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	33
Tabela 21. Wyniki sprawdzianu Szóstoklasisty w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	35
Tabela 22. Wskaźnik przestępczości w poszczególnych jednostkach pomocniczych.....	36
Tabela 23. Wartość wskaźnika syntetycznego dla poszczególnych jednostek porównawczych.....	38
Tabela 24. Liczba mieszkańców Gminy zapisanych do Gminnej Biblioteki Publicznej w podziale na sołectwa.....	41
Tabela 25. Liczba placów zabaw w poszczególnych sołectwach.....	42
Tabela 26. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych.....	45
Tabela 27. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD.....	46

Tabela 28 Przedsiębiorczość w gminie Pietrowice Wielkie w podziale na miejscowości.	47
Tabela 29 Zasoby mieszkaniowe w gminie Pietrowice Wielkie.	49
Tabela 30 Zabytki na podstawie rejestru zabytków w gminie Pietrowice Wielkie.	51
Tabela 31. Liczba zabytków.	52
Tabela 32. Liczba zdarzeń drogowych w roku 2016.	53
Tabela 33 Liczba oczyszczalni przydomowych w poszczególnych sołectwach.	54
Tabela 34. Wyniki diagnozy sfery technicznej.	56
Tabela 35. Średnioroczne wartości zanieczyszczeń w 2014 r. w Gminie Pietrowice Wielkie.	61
Tabela 36. Jednostki pomocnicze charakteryzujące się negatywnymi zjawiskami w poszczególnych sferach.	63
Tabela 37. Zestawienie podstawowych danych dla jednostek pomocniczych z obszaru zdegradowanego.	63
Tabela 38. Dane dotyczące sytuacji problemowej na obszarze zdegradowanym.	65
Tabela 39. Dane statystyczne dotyczące obszaru rewitalizacji.	67
Tabela 40. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.	69
Tabela 41. Indykatywne ramy finansowe.	85
Tabela 42. Wskaźniki monitoringu.	93